

Državni izpit v šolskem letu 2020/21 Dokument razrednega sveta

5. RAZRED ZNANSTVENEGA LICEJA

Dokument je bil sprejet na seji razrednega sveta dne 6.maja 2021.
Datoteke s prispevki posameznih predmetov so nedeljiv del dokumenta.

Vsebine

1. SPLOŠNI OKVIR

1.1 Kratek splošni okvir

Licej Franceta Prešerna celovito pripravlja dijake na nadaljnji univerzitetni študij v Italiji, Sloveniji in tudi drugje tako z vsebinskega vidika kot z vidika ustreznih metod dela ter ob upoštevanju narodnostnega vidika.

1.2 Predstavitev šole

Pouk poteka v slovenskem jeziku po programih, veljavnih po italijanski šolski zakonodaji. V predmetnike vseh razredov pa sta vključeni tako slovenščina kot italijanščina kot samostojna predmeta. Specifično vsebino dajejo naši šoli pouk slovenskega jezika, književnosti, kulture in zgodovine ob vzporednem pouku italijanskega jezika in književnosti, kulture in zgodovine.

V preteklih letih so eksperimentiranja in reforme z novimi programi in urniki, ki jih je ministrstvo potrdilo, bistveno preoblikovali tudi podobo našega zavoda. Nacionalne smernice za vse smeri in učne predmete so dosegljive na spletni strani Ministrstva za šolstvo.

Licej Franceta Prešerna vzdržuje številne stike z drugimi šolami v Sloveniji, Italiji in tudi na mednarodni ravni. Dijaki šole se udeležujejo letnih zamenjav in srečanj s sovrstniki evropskih držav.

2. PODATKI O KURIKULU

2.1 Profil pridobljenih veščin (iz Triletnega vzgojno- izobraževalnega načrta)

V trieniju naj bi dijak poglobljajal in sistematiziral svoje znanje, gojil logično mišljenje, se usmerjal k samostojnemu delu in oblikovanju lastnih stališč in kritičnemu odnosu do stvarnosti.

V trieniju bo dijak:

- osvojil primerno kulturno razgledanost, sposobnost logičnega mišljenja in urejenega podajanja sporočil v ustni in pisni obliki;
- krepil svoje komunikacijske in jezikovne spretnosti;
- razvijal zmožnost razčlenjevanja besedil, izpostavljanja središčnih tem in pojmov, identificiranja dejstev, izhodišč, hipotez, mnenj, interpretacij, vrednot;
- se navajal na različne interpretacije istih vsebin, iskal osebne razlage, postavljaj nova vprašanja in izražal dvome;
- se navajal na natančnost in rigoroznost kot predpogoj za znanstveno delo in gojil kulturo branja.

Ob koncu trienija naj bi bil dijak:

- zmožen samostojnega dela in ustvarjalnega preoblikovanja usvojenih vsebin v novem kontekstu;
- sposoben primerjanja, logičnega sklepanja, zastavljanja in reševanja problemov;
- sposoben estetskega doživljanja in vrednotenja različnih oblik umetniškega ustvarjanja (likovne, gledališke, glasbene in filmske umetnosti);
- sposoben priprave sheme za ustno podajanje;
- sposoben poseganja v razpravo.

2.2 Tedenski urnik

ZNANSTVENI LICEJ	1. raz.	2.raz.	3. raz.	4. raz.	5. raz.
Slovenščina	4	4	4	4	4
Italijanščina	4	4	4	4	4
Latinščina	3	3	3	3	3
Angleščina	3	3	3	3	3
Zgodovina			2	2	2
Zgodovina in zemljepis	3	3			
Filozofija			3	3	3
Matematika	5	5	4	4	4
Fizika	2	2	3	3	3
Naravoslovje	2	2	3	3	3
Risanje in zgod. um.	2	2	2	2	2
Telesna vzgoja	2	2	2	2	2
Katološki verouk ali alt. dejavnosti	1	1	1	1	1
TEDENSKO	31	31	34	34	34

3. OPIS RAZREDA

3.1 Sestava razrednega sveta

Predmet	Ime in priimek profesorja/ice
Slovenski jezik in slovstvo	Alenka Štoka
Italijanski jezik in slovstvo	Darja Betocchi
Angleški jezik in slovstvo	Barbara Lapornik
Latinski jezik in slovstvo	Mateja Pockaj
Zgodovina	Jasna Simcic
Filozofija	Jasna Simcic
Matematika	Walter Auber
Fizika	Walter Auber
Naravoslovje	Irene Pecchiar
Likovna vzgoja	Boris Grgič
Gibalna in športna vzgoja	Miloš Tul
Verouk	Maria Elena Agostini
Alternativne dejavnosti	Elena Braini

3.2 Didaktična kontinuiteta profesorice in profesorjev

predmet	3. RAZRED	4. RAZRED	5. RAZRED
Slovenski jezik in slovstvo	Alenka Štoka	Alenka Štoka	Alenka Štoka
Italijanski jezik in slovstvo	Daria Betocchi	Daria Betocchi	Daria Betocchi
Angleški jezik in slovstvo	Barbara Lapornik	Barbara Lapornik	Barbara Lapornik
Latinski jezik in slovstvo	Maila Ozbič	Maila Ozbič	Mateja Pockaj
Zgodovina	Neva Bizjak	Neva Bizjak	Jasna Simcic
Filozofija	Neva Bizjak	Neva Bizjak	Jasna Simcic
Matematika	Walter Auber	Walter Auber	Walter Auber
Fizika	Walter Auber	Walter Auber	Walter Auber
Naravoslovje	Irene Pecchiar	Irene Pecchiar	Irene Pecchiar
Likovna vzgoja	Boris Grgič	Boris Grgič	Boris Grgič
Gibalna in športna vzgoja	Miloš Tul	Miloš Tul	Miloš Tul
Verouk	Žarko Škerlj in Boris Čobanov	Ana Fajdiga	Maria Elena Agostini
Alternativne dejavnosti	Lara Posega	Lara Posega	Elena Braini

3.3 Sestava razreda in njegova zgodovina

V prvem letniku je razred sestavljalo 27 dijakov in dijakinj. Ob koncu prvega letnika so bili zavrtnjeni 3 dijaki oz. dijakinje, 4 so izstopili. Po prvem letniku sta izstopila 2 dijaka. V drugem letniku se je vpisal 1 dijak, 1 pa je izstopil. V tretjem letniku je bil zavrtnjen 1 dijak, 1 dijakinja se je izpisala. Razred sestavlja v petem letniku 16 dijakov, in sicer 8 dijakov in 8 dijakinj.

4. PODATKI O STRATEGIJAH IN METODAH VKLJUČITVE

Posebni didaktični pristopi k pouku sodijo med t.i. "nove kompetence", ki jih za učitelje izrecno navajajo tako evropske smernice na področju izobraževanja (Priporočila Sveta Evrope o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje z dne 22. maja 2018) kot tudi državne smernice (smernice za nove liceje). V ta okvir sodi med drugim tudi sposobnost diferenciacije in individualizacije pouka kot posebni didaktični pristop, ki omogoča inkluzijo in reševanje specifičnih pedagoško-didaktičnih učnih specifik oziroma podpira vsestransko spodbujanje dijakovega intelektualnega potenciala.

Z vidika šolske izobraževalne ponudbe menimo, da je prisotnost pobud za šibkejšje dijake (npr. podporni pouk) in boljše dijake (tekmovanja, nadgradnja znanja) uresničitev prizadevanj v tem smislu.

V širšem smislu sodijo v ta okvir tudi pobude, katerih namen je zagotavljanje didaktične kontinuitete in uvajanje v novo učno okolje za prvošolce (prehod iz sekundarne šole prve stopnje na drugo stopnjo, projekt Dobrodošli) ter pobude v zvezi s t.i. usmerjanjem za višje letnike (staži, delo ob učenju, srečanja z različnimi izobraževalnimi in drugimi ustanovami). Zlasti strategije usmerjanja so zelo pomembne, saj navajajo dijake na spoznavanje novih učnih (ali delovnih) okolij ter posredno podčrtujejo pomen vseživljenjskega učenja kot vrednote za uspešno vključevanje v trg dela. V skladu s smernicami reforme "Dobra šola" licej podpira, vzdržuje in pogloblja stike z institucijami, ki dijakom nudijo možnost delovne prakse, seveda upoštevajoč specifično posameznih smeri.

5. SPLOŠNI PODATKI O DIDAKTIČNI DEJAVNOSTI

5.1 Didaktične metodologije in strategije

Klasične oblike poučevanja običajno popestrijo tudi sodobni didaktični pristopi (izmenjave, tekmovanja, študij v tujini, staži, projektno delo, zunanja preverjanja itd.), ki ob sistematičnem razvoju in uporabi ključnih (splošnih) kompetenc (jezikovna kompetentnost - slovenščina, italijanščina, angleščina, latinščina) predstavljajo predpogoj za uspešno vključevanje v družbo znanja. Ob teh vsebinah je vseskozi prisotna možnost za posebne oblike individualizacije in diferenciacije pouka (individualna priprava na tekmovanja, delo po skupinah, usmerjanje posebno nadarjenih dijakov, podporni pouk, vzajemno učenje, srečanja dijakov s psihologom itd.).

Zgoraj omenjena prizadevanja se uresničujejo ob sprotne prilagajanju in povezovanju učnih vsebin, s posebnim poudarkom na vnos novih didaktičnih elementov, ki jih učno osebje spoznava in usvaja ob rednem spremljanju pobud v smislu vseživljenjskega učenja.

Na šolsko ponudbo in kurikulum posameznih predmetov je v letošnjem šolskem letu izrazito vplivalo prilagajanje pandemijskim protiukrepom. Tednom, ko smo bili v razredu, so sledila daljša obdobja vzpostavitve poučevanja na daljavo. Dodaten opis didaktičnih metod in kriterijev sprotnega in končnega ocenjevanja je v poročilih posameznih predmetov.

5.2 Dejavnosti in načini pridobivanja prečnih veščin. Usmerjanje

Licej prireja staže in razne oblike delovne prakse za svoje dijake, tudi v sodelovanju z različnimi znanstvenimi ustanovami v Trstu in okolici ter s slovenskim Deželnim gospodarskim združenjem. V okviru obveznega obdobja šolskega uvajanja v delovno okolje je omenjeno dejavnost v preteklih šolskih letih licej še nadgradil, okrepil in razširil s pomočjo dodatnega osebja iz okrepljenega seznama osebja, ki ga je uvedel zakon 107/2015.

Glavne mehke veščine, ki jih pri dijakih lahko razvijamo med delom ob učenju oz. pri in usmerjanju, so:

1. Avtonomija

Sposobnost izvajanja danih nalog brez stalnega nadzorstva, avtonomno sprejemanje odločitev in samoiniciativa, urejanje samega sebe. Sposobnost razumevanja pravil in etike dela.

2. Prilagodljivost

Sposobnost prilagajanja na spremembe, pripravljenost sprejemanja novosti, pozitiven odziv na nepričakovane situacije ter odprtost do novih delovnih nalog in izzivov, tudi v sodelovanju z ljudmi z zelo različnimi nazori.

3. Sposobnost dela pod pritiskom in odpor na stres

Stabilnost v stresnih situacijah, nadzorovanje samega sebe in ohranjanje koncentracije. Sposobnost upravljanja z odgovornostmi.

4. Organizacijske sposobnosti

Sposobnost udejanjanja idej, določanja prioritet, načrtovanja in organizacije z danimi sredstvi (upoštevajoč tudi čas na razpolago).

5. Preciznost in pozornost do detajlov

Sposobnost biti točen, delaven, pazljiv in pozoren do detajlov tudi v luči končnega rezultata. Sposobnost izkoriščanja časa na razpolago.

6. Učenje učenja

Sposobnost razumevanja svojih pomankljivosti in možnosti nadgradnje, želja po lastnem izboljšanju in poglobljanju znanja.

7. Usklajevanje znanja

Sposobnost pridobivanja podatkov ter organizacija in reorganizacija podatkov in znanja, ki prihajajo iz različnih virov z namenom, da se doseže določen cilj. Sposobnost avtokritike in razvijanje kritičnosti.

8. Samoiniciativnost

Sposobnost razvijanja idej, nadzorovanje njihovega razvoja in organizacija v obliki uresničljivih projektov. Kreativnost in iznajdljivost.

9. Komunikacijske sposobnosti

Prilagajanje terminologije potrebam sogovornika, aktivno poslušanje, premišljeno natančno izražanje, sposobnost sinteze in povzemanja; pozitivno soočanje z drugimi. Sposobnost upravljanja digitalnih sredstev in medijev.

10. Reševanje problemov

Sposobnost ugotavljanja prioritet in kritičnosti; iskanje in ugotavljanje najboljše možne rešitve.

11. Sposobnost dela v skupini

Sodelovanje v skupini, trud za ohranjanje dobrih odnosov, sodelovanje z drugimi, sposobnost ustvarjanja pozitivnih odnosov s sodelavci. Razumevanje potreb drugih in sposobnost reševanja konfliktov. Spoštovanje pravil in hierarhije na delovnem mestu.

Glej priloge

5.3 CLIL

V trieniju so dijaki in dijakinje obravnavali nekatere vsebine iz humanističnega in znanstvenega področja, in sicer z gostujočimi študenti iz tujine (organizaciji AIESEC in MIT).

5.4 Učna okolja: orodja, sredstva, kraji, časi vzgojno-izobraževalnih dejavnosti

Vse učilnice in laboratoriji na liceju so opremljeni z računalnikom, projektorjem in internetno povezavo. V skladu z razpoložljivimi sredstvi, tudi v okviru ministrskega Državnega načrta za digitalno šolo (PNSD), si prizadevamo za posodabljanje in nadgradnjo obstoječe tehnološke opreme na šoli. Šola razpolaga z veliko dvorano, ki prostorsko zadostuje za srečanja in predavanja, z manjšo telovadnico in tremi laboratoriji.

6. DEJAVNOSTI IN PROJEKTI

6.1 Podporne dejavnosti in dejavnosti za krepitev vzgojno-izobraževalnega procesa

V smislu ministrskih navodil (Mo št. 80/2007, Mo št. 92/2007 in OPR št. 122/2009) in na osnovi skromnih finančnih razpoložljivosti razredni sveti ob koncu 1. in 2. polletja izvajajo po potrebi podporni pouk, sprotno nadoknadenje vrzeli v znanju in individualno delo za posamezne dijake z negativnimi ocenami.

6.2 Državljanstva vzgoja in ustava

Na ustnem delu državnega izpita je predvideno preverjanje prečnih kompetenc in znanja ter dejavnosti s področja državljanstva in ustave. Komisija naj upošteva dejansko izvedene vsebine, ki so vsebovane v tem dokumentu in sledijo zakonu 92/2019. Preverjanje temeljnih državljanstvenih kompetenc na kolokviju naj bi se nanašalo na smernice za pouk zgodovine in filozofije na državnih licejih (odlok št. 211 iz dne 7.10. 2010), ki pojav definirajo le v splošnem. Zakonodajalec te kompetence postavlja v sklop družbeno-zgodovinske osi v luči razvoja osebnega profila posameznega/dijaka/inje.

Preverjanje državljanstvenih kompetenc naj komisija izvaja na podlagi projektov in pobud, ki so vključeni v Triletni vzgojno-izobraževalni načrt 2016/19 (TVIN). Opozarjamo, da so glavnini pobud dijaki/nje sledili/e na prostovoljni oz. individualni ravni.

Ključne državljanstvene kompetence, ki jih mora dijak/inja pridobiti ob zaključku šoloobveznega obdobja, sodijo v kontekst vsestranskega in vseživljenjskega razvoja posameznikovega jaza, njegove sposobnosti vzpostavljanja odnosov z drugimi ter pozitivnega odzivanja na naravno in družbeno okolje.

Dijak/inja je torej ob koncu študija zmožen/a:

- oblikovati samostojno utemeljene zaključke, poglede, mnenja in stališča, biti dovzeten/na za vživljanje v različne perspektive in interpretacije dogodkov;
- z učenjem ob raznovrstnih zgodovinskih virih razvijati zmožnosti kritične presoje in razlage aktualnih dogodkov, pojavov in procesov v preteklosti in sodobnosti;
- razviti sposobnost samostojnega odločanja pri političnih vprašanjih;
- premišljati koncepte narodnosti, državljanstva, identitete, zakonitosti, pravičnosti;
- razvijati kulturo spoštovanja drugačnosti, strpnosti, sodelovanja, sobivanja, miru;
- prepoznati in obsojati zločine proti človeštvu, genocide in druge oblike kršenja človekovih pravic;
- obsoditi politične sisteme, ki ne spoštujejo človekovih pravic;
- razvijati dojemljivost za vrednote aktivnega državljanstva;
- samostojno in odgovorno ravnati v življenju kot posamezniki in člani skupnosti.

RAZČLENJENE VSEBINE

VSEBINE	RAZČLENJENE VSEBINE		PREDMET	ŠT.UR
USTAVA	ITALIJANSKA USTAVA	Razvoj italijanske ustave od l. 1848 do l. 1948	Filozofija in zgodovina	6
	SLOVENSKA USTAVA	Ustava RS: splošne določbe, človekove pravice in temeljne svoboščine	Slovenščina	2
	SLOVENSKA ZAŠČITA		Filozofija in zgodovina	2
	HIMNA IN ZASTAVA	Učna ura o nacionalizaciji množic	Filozofija in zgodovina	1
	INSTITUCIJE EVROPSKE UNIJE	Zgodovinski razvoj Evropske unije, od ideje do Lizbonske pogodbe	Filozofija in zgodovina	2
AGENDA 2030 IN CILJI TRAJNOSTNEGA RAZVOJA			Naravoslovje	8
ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE		Tehnike sproščanja pred javnim nastopanjem	Latinščina	3
ENAKOST SPOLOV		Razvoj ženske volilne pravice	Filozofija in zgodovina	1
PRAVICA DO DELA		Razvoj socializma	Filozofija in zgodovina	2
		Aktualnost Marxa – problem "riderjev" in njihovega delovnega uokvirjenja	Filozofija in zgodovina	1
	SOLIDARNOST	Dan spomina	Filozofija in zgodovina	4
	ODGOVORNOST		Telesna vzgoja	2
	SODELOVANJE		Telesna vzgoja	2
SKUPNO				36

6.3 Dejavnosti in pobude za obogatitev vzgojno-izobraževalne ponudbe

3. letnik:

- Dan spomina - obisk muzeja tržaške judovske skupnosti Carlo in Vera Wagner
- Predavanje o Trubarju in protestantizmu
- Projekt SLAVIT (Slovensko v naravoslovje treh dežel)
- Večdnevna ekskurzija v Budimpešto
- Projekt Treccani
- Angleško gledališče
- Šolski abonma SSG
- Šolski abonma II Rossetti
- Koncertna in operna sezona Verdi s predstavitvijo oper
- Lektorji MIT-a
- Cankarjevo tekmovanje
- Crescere
- Sodelovanje pri literarnih natečajih
- Ars klub
- Sodelovanje pri umetnostnih natečajih

4. letnik

- Slofest
- Laboratorij bodočnosti
- Projekt VISION (dežela FJK - usmerjanje)
- Srečanje z Boštjanom Gorencem – Pižamo
- Prešernova proslava
- Jezikovni teden v Ljubljani
- Slomejci – izlet v Bruselj
- Dan spomina - obisk tržaške judovske sinagoge
- Predavanja in laboratoriji na Visoki mednarodni šoli za napredne študije (SISSA)
- 150. obletnica periodnega sistema elementov: konferenca na univerzi
- Predavanja ICGEB
- UniVax day na tržaški univerzi
- Šolski abonma SSG
- Angleško gledališče
- Šolski abonma SSG
- Šolski abonma gledališča II Rossetti
- Koncertna in operna sezona gledališča Verdi s predstavitvijo oper
- Cankarjevo tekmovanje
- Sodelovanje pri literarnih natečajih
- Sodelovanje pri umetnostnih natečajih
- Natečaj ANDE

5. letnik

- Dan spomina - predavanje R. Podbersiča: "Judje v Evropi v 20. stoletju: od diskriminacije do holokavsta"
- Vodeni obiski na daljavo znanstvenih ustanov v Trstu
- Olimpijada naravoslovja
- Igre kemije
- Virtualni obisk Evropske agencije za jedrske raziskave CERN v Ženevi
- Vsedržavna pobuda UniVax day
- Predavanje dr. Edija Kovača o Alojzu Rebuli
- Projekt Le Storie in movimento: Fulvio Tomizza e i contemporanei

- Izpiti Trinity
- OberMUN 2021
- Literarni natečaj in razglasitev zmagovalcev na daljavo ob Prešernovem dnevu slovenskem kulturnem prazniku
- Jezikovni tečaj slovenščine na daljavo v organizaciji Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik
- Literarni natečaj "Igor Slavich"
- Nacionalno preverjanje znanja INVALSI
- Usmerjanje
Sprehod po Trstu

6.4 Medpredmetne dejavnosti

Glej posamezne učne načrte po predmetih.

6.5 Dejavnosti za usmerjanje

Glede usmerjanja za dijake višjih letnikov licej organizira vsako leto vrsto pobud, ki vključujejo študijsko in poklicno usmerjanje.

Za maturante prirejamo predstavitve in ogleds univerzitetnih programov in struktur tako v Italiji kot v Sloveniji. Redno sledimo pobudam poklicnega usmerjanja. Dijakinje in dijaki se udeležujejo stažev in delovne prakse.

Letos so se dijaki udeležili obiskov in predstavitev univerz v Italiji in Sloveniji na daljavo. Virtualno so se srečali tudi s predstavniki Kluba zamejskih študentov v Ljubljani.

7. PRIPRAVA NA IZPIT

7.1 IZBRANA GRADIVA PRI POUKU SLOVENSKEGA JEZIKA IN SLOVSTVA

- 1) Ivan Cankar - Na klancu
- 2) Ivan Cankar – Kralj na Betajnovi
- 3) Oton Župančič – Duma
- 4) Alojz Gradnik – V omami
- 5) Srečko Kosovel – Nokturno
- 6) Srečko Kosovel – Kons. 5
- 7) Ivan Pregelj – Matkova Tina
- 8) Slavko Grum - Upornik
- 9) France Balantič - Agonija ljubezni
- 10) Dane Zajc – Veliki črni bik
- 11) Edvard Kocbek – Blažena krivda
- 12) Ciril Kosmač - Tantadruj
- 13) Florjan Lipuš – Zmote dijaka Tjaža
- 14) Drago Jančar – Smrt pri Mariji Snežni
- 15) Boris Pahor – Nekropola
- 16) Alojz Rebula – Senčni ples
- 17) Marko Sosič – Tito, amor mijo
- 18) Marko Kravos – Zamejska žalostna

Besedila so priložena učnemu programu slovenščine.

7.2 IZDELEK ZA DRŽAVNI IZPIT

Struktura teoretičnega izdelka za državni izpit

1. Temeljito preuči in reši predlagani *problem* iz matematike in fizike.
2. Osredotoči se na en vidik problema, ki je povezan z izredno majhnim ali izredno velikim, in izpostavi rešitev, ki jo predlaga matematična analiza. Nato pokaži še, kako je matematična analiza odličen pripomoček, s katerim fizika obravnava spreminjanje in dogajanje (*od horror infiniti do infinitum dei*), saj je matematika nedvomno najboljši in najmočnejši, skoraj vsemogočni stroj za *predvidevanje* v moderni fiziki in sodobni znanosti ter tehnologiji ($\mu\alpha\nu\theta\acute{\alpha}\nu\omega$, *manthano*; $\tau\alpha$ $\mu\alpha\theta\acute{\eta}\mu\alpha\tau\alpha$, *ta mathemata*: sposobnost predvidevanja starogrških trgovcev).
3. Iz teh znanstveno-matematičnih iztočnic lahko preideš na ostala področja kulture, s tem da upoštevaš tudi učne in delovne izkušnje, ki si jih v teh letih nabral, in stališča, ki si jih izoblikoval.

Caspar David Friedrich

(Obseg: do največ 12 strani. Pisava: Arial; velikost znakov: 12, razmik 1,5)

Problem iz matematike in fizike

Dani sta realni konstanti a in b ($a > 0$) in funkcija $q(t)$:

$$q(t) = at \cdot e^{bt}$$

1. Za možne vrednosti konstant a in b , ugotovi ali je na grafu funkcije q prisotna točka, v kateri ima funkcija maksimum ali minimum. Določi vrednosti konstant a in b , za kateri ima v koordinatnem sistemu (t, y) graf funkcije $q(t)$ maksimum v točki $B\left(2, \frac{8}{e}\right)$.
2. Od tu dalje upoštevaj, da je $a = 4$ in $b = -\frac{1}{2}$ ter študiraj obnašanje funkcije

$$q(t) = 4t \cdot e^{-\frac{t}{2}}$$

in preveri, da ima funkcija prevoj v točki v $F\left(4, \frac{16}{e^2}\right)$.

Zapiši enačbo tangente na graf v točki F .

3. Predpostavi, da predstavlja funkcija $q(t)$, za $t \geq 0$, električni naboj (z mersko enoto C), ki gre v trenutku t (z mersko enoto s) skozi prečni presek tokovodnika. Določi merski enoti za konstanti a in b .
Upoštevaj, da še naprej velja $a = 4$ in $b = -\frac{1}{2}$. Zapiši izraz za električni tok $i(t)$, ki teče skozi tokovodnik v trenutku t in določi največjo in najmanjšo vrednost električnega toka ter vrednost, na kateri se ustali po določenem času.
4. Naj bo $Q(t_0)$ skupni električni naboj, ki gre skozi prečni presek tokovodnika v časovnem intervalu $[0, t_0]$ za $t_0 \geq 0$. Izračunaj vrednost proti kateri gre $Q(t_0)$ za $t_0 \rightarrow +\infty$.
Če je vrednost električnega upora $R = 3\Omega$, zapiši (ni potrebno izvesti računa) izraz za integral, s katerim izračunamo oddano energijo v časovnem intervalu $[0, t_0]$.

8. PRILOGE IN OPOMBE

8.1 Kriteriji ocenjevanja v prisotnosti (iz triletnega vzgojno izobraževalnega načrta)

ENOTNI KRITERIJI OCENJEVANJA (glej V.I.P.)

ena (1) = učenec odklanja učiteljevo preverjanje, ne odgovarja na zastavljena vprašanja in/ali odda bel list;

dva (2) = učenčev odgovor kaže popolno nepoznavanje obdelanih vsebin;

tri (3) = učenec ne pozna vsebin, zamenjuje pojme, podaja zmedeno;

štiri (4) = učenčevo znanje kaže globoke vrzeli, ki mu onemogočajo dograjevanje učnih vsebin, podajanje je neurejeno;

pet (5) = učenec le delno pozna učne vsebine, oziroma jih mnemonično podaja, znanja ne more uporabljati pri svojem delu, podajanje je negotovo;

šest (6) = učenec pozna vsebine, pri podajanju ni samostojen, izraža se preprosto;

sedem (7) = učenec obvlada obdelane vsebine in jih zna urejeno pojasniti in razložiti, izraža se pravilno in ustrezno;

osem (8) = učenec zanesljivo obvlada učne vsebine in jih logično povezuje in razvija, podajanje je samostojno in tekoče;

devet (9) = učenec brezhibno obvlada učne vsebine, zna vnašati podatke tudi z drugih področij znanja in jih kritično presoja;

deset (10) = učenec brezhibno obvlada učne vsebine, zna vnašati podatke tudi z drugih področij znanja, samostojno vrednoti, zastavlja si nova vprašanja;

8.2 Kriteriji ocenjevanja med poučevanjem na daljavo

Zaradi posebnih razmer, v katerih se že dve šolski leti odvija izobraževanje na daljavo, prihajajo seveda v ospredje naslednji kriteriji, ki jih je treba upoštevati v danih razmerah in o katerih smo se pogovorili na sejah razrednih svetov in jih odobrili:

sodelovanje pri dejavnostih na daljavo,

odzivnost posameznih dijakov,

kakovost dela na daljavo posameznih dijakov,

razvijanje sposobnosti, spretnosti in znanj posameznika.

Opis kriterijev sprotnega in končnega vrednotenja in ocenjevanja je opisan specifično za vsak predmet.

8.3 Šolski kredit

Šolski kredit bo dodeljen na podlagi ministrske odredbe.

9. KURIKULUM POSAMEZNIH PREDMETOV

Datoteke s prispevki posameznih predmetov so nedeljiv del dokumenta.

9.1 Slovenski jezik in slovstvo

9.2 Latinščina

9.3 Italijanski jezik in slovstvo

9.4 Angleški jezik in slovstvo

9.5 Zgodovina in filozofija

9.6 Matematika, fizika

9.7 Naravoslovje

9.8 Risanje in zgodovina umetnosti

9.9 Telesna vzgoja

9.10 Katoliški verouk

9.11 Alternativne dejavnosti katoliškemu verouku

SLOVENSKI JEZIK IN SLOVSTVO

PROFESOR: ALENKA ŠTOKA

1) ŠTEVILO UČNIH UR in UVEDENI UČBENIKI

Predvideno število učnih ur je 4 ure tedensko za skupnih 132 ur. V letošnjem šolskem letu sem do 6. maja 2021 opravila 47 učnih ur v prisotnosti (7 ur je bilo namenjenih preverjanju) in 70 na daljavo po rednem urniku (20 ur je bilo namenjenih preverjanju).

Posluževala sem se uvedenih učbenikov (Bartol in drugi - Berilo 3 in 4 Umetnost besede, Lojzka Bratuž – Marija Pirjevec: Od realizma do moderne, Marija Cenda : Besede naših dni) in fotokopij.

2) UPORABLJENE DIDAKTIČNE METODE

Predmet slovenski jezik in slovstvo omogoča razvijanje ključnih jezikovnih in kulturnih kompetenc.

Na področju jezikovnega pouka dijaki in dijakinje razvijajo jezikovne kompetence in slogovno zmožnost v slovenskem knjižnem jeziku. V trieniju dijaki in dijakinje razvijajo zmožnost razumevanja in razlage informacij, kar jim omogoča razumevanje in razlago različnih vrst besedil, tako umetnostnih kot neumetnostnih, analizo njihove oblike in vsebine ter ocenjevanje njihove primernosti. Besedila kritično poslušajo ali berejo, samostojno razčlenjujejo in vrednotijo.

Na področju literature dijaki in dijakinje razvijajo kulturne kompetence. V trieniju vrednotijo literarnozgodovinske posebnosti besedil, jih umeščajo v prostor in čas, se seznanjajo z njihovimi avtorji ter temeljnimi kulturnozgodovinskimi okoliščinami njihovega nastajanja in sprejetosti pri bralcih. Umeščanje prebranih oz. poslušanih besedil v časovni in kulturni kontekst ter razvrščanje besedil omogoča dijakom in dijakinjam, da se seznanjajo z razvojem slovenske književnosti in razvijejo kulturne kompetence. Jezikovni pouk in pouk književnosti sta samostojni, vendar povezani področji. Tudi pri pouku književnosti je treba spodbujati slušne, govorne in pisne zmožnosti, ki so potrebne za prebiranje, poslušanje in razumevanje besedil ter tvorjenje ustnih in pisnih sestavkov.

Med poukom slovenščine sem želela doseči smotre, ki so zapisani v zavodskem vzgojno izobraževalnem načrtu ter v ministrskih programih Republike Italije in Republike Slovenije. Dijak mora ob zaključku šolanja na državnem izpitu dokazati, da je osvojil primerno kulturno razgledanost, sposobnost logičnega mišljenja in urejenega podajanja sporočil. Sposoben naj bi bil estetskega doživljanja in vrednotenja literarnih besedil in zmožen njihovega razčlenjevanja in interpretacije, samostojnega opredeljevanja do prebranih beril in utemeljevanja trditev. Dokazati mora, da obvlada komunikacijske dejavnosti in pozna pravila ustrezne komunikacije.

V skladu s programom, zavodskim učnim načrtom in novimi smernicami, ki so bile nakazane z reformo končnega državnega izpita, sem pri posredovanju literature izhajala predvsem iz analize celotnega literarnega besedila ali posameznih odlomkov. Običajno sem v glavnih obrisih frontalno predstavila literarnozgodovinski okvir, avtorjevo življenje in njegova dela, nato pa smo skupinsko analizirali sporočilne, jezikovne in stilistične prvine besedil. Sledili smo tudi dogajanju v slovenskem kulturnem prostoru.

Običajno sem uporabljala verbalno–tekstualno učno metodo, ki je temeljila predvsem na razlagi, pogovoru in razpravi. Uporabljali smo tudi metodo prikazovanja s pomočjo

avdiovizualnih pripomočkov. Učne oblike so temeljile na individualnem delu, skupinskem delu in frontalnem podajanju snovi.

Naloge sem dijakom in dijakinjam posredovala preko virtualne učilnice Google Classroom. Samostojno delo je temeljilo predvsem na predstavitvi avtorjev in analizi posameznih literarnih besedil. Zadnji mesec pred maturo smo skupaj ponavljali celotno snov.

3) PREVERJANJE ZNANJA IN OCENJEVANJE

Pri ustnih preverjanjih so dijaki in dijakinje predstavili literarnozgodovinski okvir, posamezne avtorje in njihova dela ter ugotavljali sporočilne, jezikovne in stilistične značilnosti posameznih besedil. Besedila posameznih literarnih del so med spraševanji vedno imeli pred seboj.

Jezikovno znanje sem preverjala tudi z domačimi in šolskimi nalogami. Dijaki in dijakinje so vadili pisanje tipologij A, B in C.

Dijaki in dijakinje so morali med letom prebrati vsaj pet besedil slovenskih ali tujih avtorjev, pri izbiri katerih so bili vezani na učni program.

Kriteriji ocenjevanja ustnega preverjanja:

- 1: dijak ne odgovarja na vprašanja;
- 2: dijak snovi ne pozna, podatki so napačni;
- 3: dijakovo podajanje snovi je povsem napačno; izražanje je slovnično zgrešeno in narečno ali pogovorno;
- 4: dijak snov slabo pozna in je ne povsem razume; izražanje je slovnično neustrezno in narečno ali pogovorno;
- 5: našteje nekaj pravilnih podatkov, vendar zgreši bistvo; podvprašanja dijaku ne pomagajo; podajanje je v glavnem težko razumljivo in nepregledno, izražanje je slovnično neustrezno in narečno ali pogovorno;
- 6: dijak razume snov in jo reproducira; dijak našteje nekaj bistvenih podatkov, vendar je podajanje neurejeno in dijak potrebuje profesorjevo pomoč; na profesorjeva podvprašanja se v glavnem primerno odziva; izražanje ni povsem tekoče, strokovnih terminov dijak ne pozna; prisotne so slovnične napake, opazen je vpliv pokrajinskega pogovornega jezika;
- 7: dijak reproducira snov in jo razume; snov podaja v glavnem urejeno in razumljivo, pri tem si pomaga s primeri iz učbenika ali iz profesorjeve razlage; dijak prepozna strokovne termine in jih na profesorjevo spodbudo uporablja; izražanje je precej tekoče, večjih slovničnih napak ni;
- 8: razumevanje in reprodukcija snovi sta natančna in zajemata bistvo pojmov; dijak podaja snov jasno in pregledno; dijak samostojno uporablja strokovne termine; morebitna profesorjeva pomoč je izhodišče za dialog; izražanje je tekoče, primerno in skoraj brez slovničnih napak;
- 9: razumevanje in reprodukcija snovi sta natančna in zajemata bistvo pojmov; dijak podaja snov z osebnim pristopom in lastnimi primeri, profesorjeva vprašanja so izhodišče za dialog; dijak uporablja strokovne termine, izražanje je tekoče, primerno in brez slovničnih napak;
- 10: razumevanje in reprodukcija snovi sta povsem ustrezna in zanesljiva ter postaneta izhodišče za samostojno posredovanje odgovorov; dijak navaja svoje primere in dokaze; profesorjeva vprašanja so izhodišče za dialog; dijak je sposoben medpredmetnega povezovanja, pri podajanju pride do izraza dijakova splošna kultura; podajanje je jasno in pregledno, izražanje je tekoče in primerno; dijak obvlada osnovna pravila pravorečja.

Med učenjem na daljavo so se kriteriji ocenjevanja delno spremenili: ocene odražajo tudi sodelovanje pri dejavnostih na daljavo, odzivnost posameznih dijakov in rednost opravljanja ter kakovost domačega dela na daljavo.

4) PREDELANI UČNI NAČRT

Naslovi besedil iz učbenikov Od realizma do moderne in Besede naših dni so podčrtani, naslovi drugače posredovanih besedil pa so zapisani v ležečem tisku. V prilogi so besedila, ki smo jih še posebno natančno analizirali in jih zato predlagam za uvodno obravnavo. Snov, ki smo jo predelali med poučevanjem na daljavo, je označena s krepkim tiskom.

SLOVENSKA MODERNA

Pomen slovenske moderne; estetski subjektivizem; prepletanje dekadence, simbolizma, nove romantike, realizma in naturalizma; impresionistični slog; literarne vrste in oblike v liriki slovenske moderne; literarne vrste, motivi in teme v pripovedništvu slovenske moderne; pomen slovenske moderne za razvoj dramske umetnosti.

OTON ŽUPANČIČ

Vsebina: Župančičevo življenje in delo, njegov pesniški pomen; slog in verz Župančičevih pesmi, tematske značilnosti posameznih zbirk.

Odnos do domovine in razpetost med domačijstvom in svetovljanstvom (ženska pesem, moški pesem, pesnikovo srce, prelesti, bolesti, izseljevanje, metafora bisera) v pesmih *Z vlakom* in *Duma*.

Cilji: dijaki prepoznajo v pesmih posamezne motive in teme ter znajo poimenovati besedne, glasovne in stavčne figure.

Besedila: Manom Josipa Murna – Aleksandrova (1. in 3.), Z vlakom, *Duma*, Kovaška, Žebljarska, Veš, poet, svoj dolg?

IVAN CANKAR

Vsebina: Cankarjevo življenje in delo; izpovednost in poetičnost Cankarjevih del. Motivno-tematska in slogovna razčlemba Cankarjevih kratkih besedil: osebno doživljanje vojne, nejasnost podob iz resničnega življenja, etičnost in simboli ter vegetacijska metaforika v zbirki *Podobe iz sanj*.

Motivno-tematska in slogovna razčlemba Cankarjevih romanov: avtobiografskost in simboli v romanu *Na klancu*; novoromantično hrepenenje, surovost odnosov v družini in cikličnost v romanu *Hiša Marije Pomočnice*; „boj idealista z vsakdanjim nizkim življenjem“, odnos med možem in ženo in zunanja zgradba v romanu *Martin Kačur*; **proletarska tematika, odnos do Boga in svetopisemski slog v noveli *Hlapec Jernej in njegova pravica*.**

Motivno-tematska in slogovna razčlemba Cankarjevih dramskih del: spopad dveh etično in moralno različnih svetov v drami *Kralj na Betajnovi*; družbena kritika in intimna drama posameznika v drami *Hlapci*, njeni motivi in ideja.

Cilji: dijaki prepoznajo značilnosti simbolizma, dekadence, nove romantike, realizma, naturalizma in impresionizma v Cankarjevih delih.

Besedila: kratka proza: **Kostanj posebne sorte**; romani in novele: ***Na klancu*, *Hiša Marije Pomočnice*, *Martin Kačur*, *Hlapec Jernej in njegova pravica***; drame: ***Kralj na Betajnovi* in *Hlapci*.**

ALOJZ GRADNIK

Vsebina: tematske značilnosti Gradnikove pokrajinske in bivanjske poezije in njihove oblikovne značilnosti.

Posebnosti njegove ljubezenske poezije: lirski subjekt, ljubezensko hrepenenje, razbolelost, slutnja smrti, metafora ločenih vodnjakov in oblika v ciklu Pisma.

Cilji: dijaki poznajo značilnosti pokrajinskih in ljubezenskih pesmi Alojza Gradnika.

Besedila: Alojz Gradnik: Grozdja girlande, Devin, Mors victrix, Zima, Eros – Tanatos, Pisma, De profundis, V omami.

SLOVENSKA KNJIŽEVNOST MED PRVO IN DRUGO SVETOVNO VOJNO

Splošne značilnosti modernizma: personalni pripovedovalec in tok zavesti v prozi, opuščanje dramskega trikotnika v dramatiki, neosebni način pisanja, asociativnost, drzne metafore in prosti verz v poeziji.

Ekspresionizem: skrajna stiska in ogroženost, moralna preobrazba in novi človek ter slog.

Konstruktivizem: družbeno angažirana umetnost, nepovezanost motivov, ironična perspektiva in drugi znakovni sistemi.

SREČKO KOSOVEL

Vsebina: Kosovelovo življenje in njegov pesniški pomen.

Značilnosti Kosovelovih impresionističnih pesmi: kraška pokrajina in motiv bora; impresionistična tehnika in nacionalna tema v pesmi Balada; tesnobno razpoloženje, slutnja smrti in nominalni slog v pesmi Slutnja.

Kosovelov ekspresionizem: Kosovelovo predavanje Kriza; kritika kapitalizma, katastrofična in disharmonična vizija sveta, želja po etični prenovitvi človeštva in retorične figure v Ekstazi smrti; kraški motivi in ideja v pesmih Ena je groza in Nokturno.

Kosovelov konstruktivizem: družbena kritika, netradicionalni verzi in matematične prvine v pesmi Kons. 5; razčlovečenje družbe in slog v pesmih Pesem št. X in Cirkus Kludsky.

Cilji: dijaki spoznajo pojem, vsebinske značilnosti in estetiko ekspresionizma ter prepoznajo tematske, jezikovne in stilistične impresionistične, ekspresionistične in konstruktivistične prvine v Kosovelovih pesmih.

Besedila: Srečko Kosovel – Balada, Bori, Slutnja, Ekstaza smrti, Nokturno, Ena je groza, Pesem št. X, Cirkus Kludsky, Kons 5.

EKSPRESIONIZEM V PREGLJEVIH, GRUMOVIH IN BALANTIČEVIH DELIH

Vsebina: tematske, jezikovne in stilistične ekspresionistične prvine v Pregljelih, Grumovih in Balantičevih besedilih.

Zgodovinska tema in življenjska stiska glavne osebe, simbolne razsežnosti posameznih motivov, ekspresionistična patetičnost in kontrastiranje v noveli Matkova Tina.

Neizživetost in psihična deformiranost likov, malomeščansko okolje, dramska tehnika in didaskalije v drami Dogodek v mestu Gogi in enodejanki Upornik.

Ljubezen in smrt ter slogovni ekspresionizem v liriki Franceta Balantiča.

Cilji: dijaki prepoznajo ekspresionistične značilnosti in poimenujejo retorične figure v Matkovi Tini. Dijaki poznajo ekspresionistične tematske in slogovne značilnosti drame Dogodek v mestu Gogi in enodejanke Upornik. Dijaki poznajo ekspresionistične tematske in slogovne značilnosti Balantičeve pesmi Agonija ljubezni.

Besedila: Ivan Pregelj – Matkova Tina; Slavko Grum – Dogodek v mestu Gogi in Upornik; France Balantič – Agonija ljubezni.

SLOVENSKA KNJIŽEVNOST PO DRUGI SVETOVNI VOJNI

Kulturne in literarne razmere na Slovenskem po 2. svetovni vojni; javna raba slovenskega jezika, podreditev političnim potrebam tedanje oblasti, politični pritisk na književnike in cenzura.

SLOVENSKA PROZA PO DRUGI SVETOVNI VOJNI

Vsebina: pregled sodobne slovenske proze; socialistični realizem, modernizem in eksistencializem v slovenski prozi po drugi svetovni vojni. Simbolne razsežnosti malega človeka v prozi Cirila Kosmača; personalizem in konflikt med etičnimi načeli in zgodovinsko dolžnostjo v novelah Edvarda Kocbeka; modernizem v prozi Florjana Lipuša; tujstvo v Jančarjevih novelah in romanih.

Cilji: dijaki prepoznajo tematske, oblikovne in slogovne značilnosti eksistencializma in modernizma v sodobni slovenski prozi.

Besedila: Kocbek – Blažena krivda, Črna orhideja; Kosmač – Tantadruj; Florjan Lipuš – Zmote dijaka Tjaža; Drago Jančar – Smrt pri Mariji Snežni.

SLOVENSKA POEZIJA PO DRUGI SVETOVNI VOJNI

Vsebina: kratek pregled slovenske poezije po drugi svetovni vojni: graditeljska lirika; osebna izpovednost in razkol med pesnikom in stvarnostjo v intimističnih pesmih; povezovanje eksistencialističnih tem in modernističnih postopkov v poeziji Daneta Zajca; od krize jezika do igre besed: ludizem v poeziji Tomaža Šalamuna.

Cilji: dijaki prepoznajo tematske, oblikovne in slogovne značilnosti intimizma, zrelega modernizma in ultramodernizma v slovenski sodobni poeziji.

Besedila: Kajetan Kovič – Bela pravljica, Psalm, Južni otok. Dane Zajc - Veliki črni bik, Črni deček; Tomaž Šalamun - Mrk (I), Gobice (II), Stvari (V).

SLOVENSKA KNJIŽEVNOST V ITALIJI

Vsebina: pregled tipoloških značilnosti slovenske poezije in proze v Italiji; verzni in tematski antinihilizem, ontološka kljubovalnost, narodnostna angažiranost, prostorska zaznamovanost in vitalizem v slovenski poeziji v Italiji; vezanost motivov in tem na prostor in čas, narodnostna angažiranost in jezikovna krajevna obarvanost slovenske proze v Italiji.

Cilji: dijaki prepoznajo specifične tipološke značilnosti slovenske poezije in proze v Italiji.

Besedila: Marko Kravos – Zamejska žalostna. Boris Pahor - *Nekropola*; Alojz Rebula - Senčni ples; Marko Sosič – *Tito, amor mijo*.

5) KLJUČNA TEMATSKA VOZLIŠČA:

- 1) družina kot varno zavetje ali ogrožujoča nevarnost (Cankar – Na klancu, Hiša Marije Pomočnice, Kralj na Betajnovi; Ivan Pregelj – Matkova Tina; Slavko Grum – Dogodek v mestu Gogi)
- 2) odnos moški–ženska - med strastjo in trpljenjem (Alojz Gradnik – Pisma, De profundis, V omami; France Balantič – Agonija ljubezni, Edvard Kocbek – Črna orhideja)
- 3) kozmopolitstvo in domačijskost (Oton Župančič – Z vlakom, Duma; Alojz Rebula – Senčni ples, Marko Sosič – Tito, amor mijo, Marko Kravos – Zamejska žalostna)
- 4) socialna pravičnost (Ivan Cankar – Hlapec Jernej in njegova pravica, Kralj na Betajnovi; Oton Župančič – Duma, Kovaška, Žebljarska; Srečko Kosovel – Ekstaza smrti, Nokturno)
- 5) drugačnost (Ciril Kosmač – Tantadruj, Florjan Lipuš – Zmote dijaka Tjaža)

- 6) umetnik in umetnost (Oton Župančič – Manom Josipa Murna – Aleksandrova, Duma; Slavko Grum – Upornik; Dane Zajc – Veliki čni bik, Črni deček; Tomaž Šalamun – Mrk (I))
- 7) posameznik in družba (Ivan Cankar – Martin Kačur, Hlapci; Srečko Kosovel – Ena je groza, Kons. 5, Cirkus Kludsky; Dane Zajc – Veliki čni bik; Črni deček; Florjan Lipuš – Zmote dijaka Tjaža)
- 8) človek in narava (Srečko Kosovel – Balada, Bori, Slutnja; Kajetan Kovič – Psalm, Južni otok; Dane Zajc – Veliki čni bik; Črni deček)
- 9) vojna in totalitarizem (Ivan Cankar – Kostanj posebne sorte; Edvard Kocbek – Blažena krivda, Črna orhideja; Boris Pahor – Nekropola; Drago Jančar – Smrt pri Mariji Snežni)

PRILOGA

IZBRANA BESEDILA

1) IVAN CANKAR - NA KLANCU

Hiša za hišo, vse izbe so enake. Zrak je samega beraštva poln, beraštvo v pogledih, v besedah, v srcu, beraštvo in ponižnost, nezaupnost, beraštvo brez konca. Komaj utriplje mlado srce, že srka beraštvo, trpljenje in skrbi iz materinih prsi ... srka nemoč, vdanost in ponižnost; vdanost v hlapčevstvu, nemoč za življenje ... Raste — in hodi z upognjenim životom, oči uprte v tla, rojen hlapec. Lahko je vesel in razposajen, lahko si pridobi bogastva — v svojem srcu ostane hlapec, v vsem svojem nehanju. Na klanecu je bil rojen in nihče mu ne izbriše tega pečata.

Gledal je in klanec se je čudovito širil pred njegovimi očmi — od vzhoda do zahoda se je razprostiral, od juga do severa, holmi so se razmaknili. Klanec siromakov je bila vsa prostrana pokrajina pred njim, po vsej prostrani pokrajini so hodili ponižno sključeni, vdani siromaki, ki jim je bilo siromaštvo v srcu in ki so bili v srcu siromaki, če so se veselo smejali in če so imeli rdeče obraze in pošteno obleko. Neizmeren klanec siromakov je bil pred njim in narod hlapcev je stanoval na klanecu.

2) IVAN CANKAR - KRALJ NA BETAJNOVI

KANTOR (*vstane*) Kdo mi sname krono z glave?

MAKS Jaz.

Kantor (*se nalahko dotakne njegove rame, se zasmije in stopi par korakov po sobi, veselo*). Gospodek mladi, odkod ta pogum? Odkod ta moč v vaših majhnih rokah? Kje pa me mislite prijeti, kam udariti?

MAKS Sami ste se slekli pred mano.

KANTOR Kaj še, prijatelj, kaj še! Ali se Vam sanja? (*Se nasloni na mizo, govori veselo*.) Saj Vas bodo zaprli, prijatelj, če boste govorili take neumnosti. V norišnico Vas bodo vtaknili! — Ali veste, kdo sem jaz? Kantor, kralj na Betajnovi! In kdo ste Vi? Izgubljen študent! Bodite pametni in premislite: če bi bila zdajle moja suknja vsa krvava in bi Vi prišli in bi pokazali: »Glejte, moril je, še ves je krvav!« — precej bi Vas zgrabili za lase in bi Vas gnali v norišnico. Kralj na Betajnovi morilec! Kaj še! Za šalo, iz dolgega časa se je malo poškopil s krvjo! In če bi bilo tisti večer, prijatelj, sto in tisoč ljudi zraven in bi sto in tisoč ljudi videlo in slišalo, bi se obrnili stran in bi rekli: Kralj na Betajnovi morilec! Kaj še! To se nam je le tako sanjalo — o, prijatelj, in vtaknili bi Vas v norišnico!

MAKS Zakaj ste se ponižali?

KANTOR Ker ne maram, da bi ljudje grdo sanjali o meni. Tiste neumne sanje, tiste govoriče bi mi pač ne zastavile niti pedi mojega pota, — ali bile mi bi zoprne, kakor slabo vreme. Če dežuje, grem svojo pot dalje, ali jezi me, da dežuje. To je vse, to je ves moj strah in nič več. Motili ste se nad mano.

MAKS (*vstane*) Tako sem se torej motil in resnično mi je žal. Pravite, da Vam ne morem zastaviti pota — no, poskusiti je vendarle treba, pa naj že bo, kakor je božja volja Jaz sem se že od nekdaj ukvarjal s stvarmi, ki, sem vedel naprej, da se mi izjalovijo. To je moja usoda, glejte!

(*Se napravlja, da bi odšel*.)

KANTOR Potrpite! Z mano je baš narobe, le premislite si to! Kadar se s kakšno stvarjo ukvarjam, se mora posrečiti, pa če jih sto pogine zraven. Jaz nisem kriv, premislite, če mi je

pot zastavljena, in verjemite mi, prosim Vas, da bi hodil lažje po gladki poti. No, če polena ne prelomim, moram vzeti pač sekuro. Premislite, prosim Vas!

MAKS Natanko Vas razumem, ali naj bo, kakor je božja volja.

KANTOR Samó še trenutek preudarite. Takrat, glejte, ste me zgrabili za vrat, tako nenadoma ste me zgrabili, ste planili name iz teme, da sem se onesvestil in da ste me vodili za roko. Ker ste me videli slabega in ponižanega, me še danes ne vidite s treznimi očmi, ne veste še, kdo sem jaz.

MAKS Preudaril sem do dobrega in mislim, da si nimava ničesar več povedati.

3) OTON ŽUPANČIČ – DUMA

Slišal sem pesem in čul sem glas pojoč,
glas moža, kot da je odgovor ženskemu glasu;

čul sem, kako je zvenelo moje srce.

Pesem moža in odgovor ženski pesmi:

Sredi poljan si in poješ mi pesem zeleno vso,

pesem vetra in vej in trave in sonca na travi,

pesem hitečih in pesem stoječih valov,

pesem srebrnih in pesem zlatih valov –

pesem potokov in pesem žit.

»Kakor s trakovi so zvezane s cestami tu vasi;
cerkev je dvignila glavo preko streh,
z viška motri nehanje ljudi pod seboj,
ure jim meri in delo deli.

Hiše so hišice, okna so okenca, nagelj iz oken
lije zelen se po steni, rdeče se peni
v soncu tihi ta slap –

znamenje fantom, ki hodijo mimo čez dan,
znamenje tajno za noč –«

Poješ; in pisanih rut so vesele tvoje oči,
zdravih, rjavih lic in bisernobelega smeha,
kretenj oglatih in hoje nerodne in kmečkih zadreg;
kletve robate ušesu so tvojemu vino,
krepka primera – dala bi zanjo cekin.

.....

4) ALOJZ GRADNIK – V OMAMI

O, saj ne morem reči ti besede.

Če sem ti ko dehteča roža – vtrži,

če sem ti kakor časa vina – drži,

o drži me na ustih in me pij,

da zadnja kaplja v tebi izkopni.

Ne misli na poznejše moje bede
in nič, prav nič naj te ne moti zdaj.

Potem? Potem le bodi brez srca,

Potem me rožo z nogo poteptaj,

potem me čašo prazno trešči v tla,

da v slast ti še črepinj bo žvenketanje.

Ker vem, da kot razbite tvoje sanje,
kot bolečina, kes in kot zločin
bom vedno še hodila ti v spomin.

5) SREČKO KOSOVEL – NOKTURNO

Razbijam svoj beli Kras,
z muko razbijam ga
in mislim na Beethovnov obraz.

Pianist sem z železnimi rokami.
Kras se lomi, zemlja krvavi,
a dan se ne zdrami.

Pokaj bele ladje iz pristana?
Za žolto jadro je skrtil svoj obraz
mornar. (Sonce gori.) Kaj sanja?

Razumem. Tiho vstaja prevrat,
s tipalkami žgočimi duše osvaja. -
Si sredi poti? Začni od kraja!
Očisti se v ognju, postani nam brat!

6) SREČKO KOSOVEL – KONS. 5

Gnoj je zlato
in zlato je gnoj.
oboje = 0
0 = .
. = 0
AB<1,2,3
Kdor nima duše
ne potrebuje zlata
kdor ima dušo
ne potrebuje gnoja.
I, A.

7) IVAN PREGELJ – MATKOVA TINA

Strašna tišina je legla nad popotne. Z vej je kapnilo na čelo, za vrat. Kakor peroti
strašnega pomračnika je ležala noč nad dolino. Pomračnika, je mislil nekdo med potujočimi,
tega nedolžnega hudičevega brata, duše urečene v mišje in ptičje telo in kar podobnega
čenčajo stare babe in jim to vse verujejo mlade, ki že tajijo bujnost telesa a so skrite, gorijo a
so plašne in strašljive kakor koze.

Mož, ki je občutil vražo o pomračnikih, je bil Volčan Matko. Imel je krčmo in je vzel
sodček vina na pot seboj. In pil je, da je bil že omočen im divji in je brundal predse pesem
upornikov. Ko pa je potujoča četa zdaj prešla mimo hiš Podseli, je vzrohnel v strašno jezo in
zatulil zadnje besede svoje pesmi:

»Celo leto punt smo gnali,
zdaj pa bomo glavo dali!

Vsem galjotom vile v vamp!«

Strahotno se je razlegla jeka po dolini. Ne eden iz gruče ni pokaral poječega. Samo hiteli so, da je zaostal. Pijani pa je pel sam zase in rohnel vse ostreje In temneje:

»Vsem galjotom vile v vamp!«

Strašna pesem pijanega Matka je bila luč na pot njegovi hčeri Tini, ki je bila vstala na težko cesto koj za očetom. Vstala je bila brez večerje, trezna in boječa in polna hrepenenja, da bi še enkrat med smrtjo videla svojega ženina Janeza Gradnika, od čegar ljubezni je bila sprejela, preden jo je vzel pred oltar. Zdaj je šla za župani in ključarji in je bila kakor blodna od sladke, prve pomladne noči in od te strašne skrivnosti, ki je v tisti uri stiskala duše vseh Tolmincev od Trebuše in Šebrelji, do Kobarida in Rut. Svoje težko materinsko telo je gnala v bolesi hrepenenja za ubogim, ki bo umrl v jutru, ko sine solnce in ga bodo na tnalno vrgli in mu glavo odbili in roke in noge.

»O, Janez!«

Šla je in si je kakor pela:

»Vzela bom tvojo glavo v svoje naročje, Janez, poljubila bom roke in nore krvave in oči, da bo dete tvoje mir imelo v življenju in bo vedelo, kaj sem prestala ...«

8) SLAVKO GRUM - UPORNIK

ŠTUDENT Kdo, kdo? O čem govorite?

SLIKAR (se skrbno ozre naokrog, potem na uho, da bi ne čul kdo): On!

ŠTUDENT : Kdo?

SLIKAR (se hripavo zasmeje): Natak! Natak! Še eno čašo! (Zopet potih.) Kdo? Kdo? Nikjer ga ni in je povsod, to baš je njegova zvijača. Kolikokrat ga kličem, izzivam v svoji sobi — tiho je, nikdar se ne oglasi. Pokaže se samo v dejanjih. In v tem. da nas muči. Ali ste res še tako naivni, da niste opazili, kako rafinirano nas muči?

NATAKAR (je prišel in odnesel slikarju servis).

ŠTUDENT : Zdi se mi, da menite Boga.

SLIKAR : Št! ššt! Ne izgovarjajte ga glasno, da ne čuje. Veste, jaz se mu še nisem podal, o ne. Doma, na skrivše slikam «Upor angelov:». Grandiozna slika! Najdrznejša, kar jih je kedaj kdo zamislil! Opolnoči se splazim iz postelje in delam ob sveči, (Se s tihim, blaznim smehom hihita v pest.) Misli, da sem mu pokoren, da rišem samo to, samo te gospe — toda št, tiho, tiho!

ŠTUDENT (ki si je napravil svoje mnenje o njem, ga veselo gleda): Zakaj pa vas sili, da rišete same gospe z otroki?

NATAKAR (je prinesel žganje, proč).

SLIKAR (pije): Zakaj? Ali ni vsakemu dal nekaj, da ga muči?

9) FRANCE BALANTIČ - AGONIJA LJUBEZNI

Ta noč je kot kadeče se nozdrvi
pred gladnimi zvermi bežečih konj,
nocoj sem srečal te na trhli brvi,
že dolgo goltam v snu tvoj rezki vonj.

Daj, pridi, da zabrodiš v lepki krvi,
telo te vrelo kliče, pridi ponj,
kot vedro, ki so ga razjedli črvi,
prenašam breme te strasti – zastonj.

Saj vidim, Smrt, da ti čez bele roke

ni speto platno dekličine kože
in na temenu golem nimaš rože.

Vendar le ti razgaljaš zrele boke,
le ti počitka dala boš semenu,
ki padlo v prst v viharnem bo vremenu.

10) DANE ZAJC – VELIKI ČRNI BIK

Veliki črni bik rjove v jutro.
Veliki črni bik, koga kličeš?
Prazni so pašniki.
Prazne so gore.
Prazne so grape.
Prazne kot odmev tvojega klica.

Veliki črni bik rjove v jutro.
Kot da bi brizgala težka črna kri
pod vršičke temnih smrek.
Kot da bi se nad gozdom na vzhodu
odpiralo v jutro
krvavo bikovo oko.
Veliki črni bik, koga kličeš?
Je slast poslušati,
kako ti vrača odmev
tvoj zamolkli klic?
Veliki črni bik, brezkrvno je jutro.
Tvoj glas pada v grape
kot razcefrana jata
črnih vran.
Nobeden ne sliši tvoje samote.
Nikogar ne napojiš
s črno krvjo svojega glasu.
Umolknj, veliki črni bik.

Veliki črni bik rjove v jutro.
Sonce na vzhodu brusi
bleščečo mesarsko sekuro.

11) EDVARD KOCBEK – BLAŽENA KRIVDA

"Gaber," je dvignil Damjan svoje oči znova vanj, "ali ni zanimivo, da sem prav te odločilne dneve, ko smo se divje in zagrizeno bojevali, občutil našo dejavnost kot moralno hipnozo, ki vrtoglavo zabrisuje mejo med dobrim in zlim, med življenjem in smrtjo? In takrat sem si dejal: ta hipnoza je potrebna, toda nečloveška je, na njej ne smemo graditi, na njej se smemo le braniti."

Gaber se je za hip zastrmel vanj:

"S tem se strinjam, na takem razpoloženju ne smemo graditi, pač pa se smemo in moramo braniti. In prav za to gre v tej odločitvi."

“Ne, taka usmritev ni obramba, s tako smrtjo se bom nečloveško zavezal. Moja notranjost mi silovito govori, da moram ostati človeško neodvisen in svoboden, ne samo zgodovinsko uporaben in koristen.”

Gaber je vdtal in govoril z odločnim glasom.

“Ne vem sicer, kaj te besede do kraja pomenijo, vendar ti zdaj ne morejo pomagati. Zdaj se boš rešil le z odločilnim dejanjem, Damjan. Tvoja misel in dejanje še nista v ravnotežju. Tvoja dejavnost še ni dovolj učinkovita. Damjan, sebe in svet boš spoznal edinole v ravnanju, nikoli v premišljevanju. Vrednote se ne dosejajo avtomatično iz drugih vrednot, temveč tako, da jih človek ustvari s tveganjem in pogumnim izbiranjem tega, kar je možno.”

Damjan je z grozo začutil nadosebno vztrajnost sobesednika, ko se je ta nagnil nadenj in mu ostro gledal v oči.

“Vrniva se v stvarnost. Naša rešitev je odvisna od likvidacije izdajalca. Dvigniti se moraš in jo izvršiti. To dejanje nas bo rešilo, tebi posebej pa bo še koristilo. Odgovorno in nepreklicno dejanje te bo zabezalo in sprostilo hkrati. Prvič v življenju boš točno vedel, kako je s tabo, Damjan, prebudi se, uresniči se!”

Poslednje besede je Gaber zašepetal z nezadržno strastjo.

Damjan mu je odgovarjal z drhtečim šepetom, kakor pri spovedi:

“S takim dejanjem se bom popolnoma izročil neznanemu in prenehal biti to, kar sem. Človek pa ne more nikoli biti to, kar ni.”

12) CIRIL KOSMAČ - TANTADRUJ

»Božorno-boserna!« je zagrmel Luka in tudi njega pozdravil po vojaško.

»Žornoboserna,« je zamomljal Enaka Palica in uprl vanj svoje velike, nejasne oči.

»Tantantadruj,« se je veselo oglasil norček, »zdaj jo pa že imam in ta bo prava!«

»In ta bo prava?« je ponovil Matic, nejeverno izbuljil oči, potegnil izpod pazduhe ostrgano palico, pogledal po njej in potem zmajal z glavo, češ saj ne bo prava, ker ni na obeh koncih, okoli in okoli, čez in čez in sploh povsod enaka.

»Tantantadruj, zdaj bom umrl!« je srečno povedal norček.

»Zdaj bom umrl?« je začudeno ponovil Enaka Palica.

»Tantantadruj, jaz bom umrl!« je norček zvišal glas.

»Jaz bom umrl!« je plašno zvišal glas tudi Enaka Palica.

»Pha! Raus e patacis, repa in krompir!« je zdaj zaničljivo prhnil Furlan.

»In krompir,« je prestrašeno ponovil Enaka Palica in se obrnil k njemu.

»Mir pa božorno-baserna!« je zagrmel Luka.

»Žornoboserna,« je vztrepetal Enaka Palica in se zagledal v Luko.

»Tantantadruj, župniku bom povedal!« je vskočil v zmešnjavo norček s svojo mislijo.

»Župniku bom povedal,« je začudeno ponovil Enaka Palica.

»Tantantadruj, sam bom povedal!« se je razburil norček.

»Sam bom povedal,« se je stresel Enaka Palica.

»Tantantadruj, ne boš!« je jezno zakričal Tantantadruj in se tako stresel, da so zazvonili vsi zvonci.

Mladi ljudje, ki so v krogu stali okrog nesrečnikov, so se zakrohotali.

13) FLORJAN LIPUŠ – ZMOTE DIJAKA TJAŽA

Najbrž se je bilo Tjažu izmed vseh zavodarjev najlaže vživeti v hišni red, ki je zahteval neprizanesljivo, živinsko pokorščino. Tjaž jo je za silo obvladal, saj se je doma naučil njenih osnovnih pravil, očetova gorjača ga je daljnovidno seznanila z njima, na zelo pojmljiv način mu je vtisnila prve zakone pokorščine v golo meso. Menda bi bila zalegla tudi lepa beseda,

toda oče sam jih nikdar ni slišal, vse življenje je bil vaju sukati trdo drvarsko orodje v rokah, zato je tudi pri prvi zakonodaji za sinovo življenje imela prednost gorjača pred besedo. Kljub temu je pokorščina dečku le nerada prihajala do zavesti, v kri pa mu nikdar ni šinila. Medtem ko so se drugi nalezli prvih pfeferonov, si nakopali marmelad in se nažlampali pomij, so take nadloge Tjažu vendarle prizanesle, v tem jih je vse prehitel, vselej je pravočasno umaknil glavo in stisnil zobe, priznati je treba, da je bil za svoja leta izredno nezaupen in previden, zgledno ubogljiv in na mestu kot malokdo, kar je bilo nedvomno tudi posledica njegove telesne majhnosti. Ni pozabljal, ni motil, nikomur ni nategoval živcev, s korožnika je jemal navadno najmanjše kose, čeprav ni dobival malice od doma, pridno je študiral in se posrečeno uveljavljal v cerkvi, bogoslužje mu je zelo pristajalo, pridigam in nagovorom spirituala je verjel do pičice, vsem pomišljajem je vdihnil vsebino, odkrival se je pred poljskimi znamenji in posebno pred izpiti nabobljal obnje pobožnih vzdihljajev, ki bi delali čast vrhovni prestojnici šolskih sester. Nihče ni takrat mogel pomisliti, da se bo iz pohlevnega in ponižnega Tjaža čez noč razvil najhujši praskač, kar jih je kdaj premoglo ljudstvo.

14) DRAGO JANČAR – SMRT PRI MARIJI SNEŽNI

Sedemnajstega maja 1945 Vladimir Semjonov ob prvem svitu stopi iz cerkve. Njegov obraz je voščen in nerazumno spačen. Med križi na gričku se ustavi. Med križi na gričku pri Mariji Snežni stoji ruski belogardejec in s praznimi očmi gleda tja čez. Spodaj je reka in za njo široka ravnica, čez katero se vlečejo lahne meglice. Dolgo ne more odtrgati pogleda od te gluhe jutranje pokrajine na oni strani reke. Nobenega glasu ni, nobenega bobnenja. Gluho je in votlo, kakor globoko in neskončno brezno. Obstaja sila, ki nas časih premami, da pogledamo z roba prepada navzdol, ki nas vleče v praznino. Uro pozneje ga sreča deklica, ki gre s svetlimi in pozvanjajočimi kanglami po mleko. Ruski zdravnik ji ne odzdravi, kakor da je ne vidi in sliši. Potem stoji ob reki in skozi vrbje gleda v deročo in temno vodo. Njegove slepe oči se prebudijo, ko na drugi strani sliši glasove. Bobneča reka je čisto tiha, meglice so redkejše, ko njegove oči slišijo glasove tistih dveh postav na oni strani. Postavata sem in tja v sivih plaščih, s puškama čez rame in z nasajenima bajonetoma. Prvi stopi k vodi in Vladimir Semjonov povsem natančno in razločno vidi, ko spregovori: Posmotri, reka kakája tjómnaja ... mútnaja. Prvi hip ga oblije po temenu nekaj toplega in znanega in blagega, da bi šel kar čez in ju objel, ker sta slednjič prišla. Potem vidi drugega, ki pobere kamen in ga vrže v vodo, vidi ga, kako odgovarja: Oná njet mútnaja. Ona takaja glubókaja ... óčen tjómnaja potomú čto glubókaja. Zdaj dokončno ve, da je stopil korak predaleč in v brezno, v praznino. Ničesar ne vidi več, zakaj zdaj sliši samo še sebe, kako se vzpenja po bregu, svoje glasno sopenje in razbijanje v sencih. Svoj nori beg, ki se spet brezumno začinja ali nemara kar nadaljuje, tako da ne ve, ali je leto osemnajst ali katero, ali je tam ali kje drugje. Potem se znenada ustavi.

Ostra in jasna misel ga prereže kakor rezilo. Nikamor več ne bo bežal, nobenega upanja ne bo več vlačil s seboj. Lahko prepotuje nove tisoče kilometrov in preživi novih sedemindvajset let. Tik pred koncem se bo znova vrnil tja, kjer se je vse v nekem praznem in brezčasnem trenutku med življenjem in smrtjo začelo.

Potem je šel gor in se ustrelil skozi sence. Imel je mirno častniško in zdravniško roko, kajti krogla je naredila le majhno luknjo in pustila za seboj debel curek krvi, ki mu je stekel čez voščeno lice.

15) BORIS PAHOR – NEKROPOLA

Mislil si, da je precej stvari, ki jih danes prvič slišim. Polagoma stopam proti baraki z dimnikom, zakaj vse kaže, da je zdaj prazna. Rad bi bil brez prič. In zdi se mi, svita se mi,

da v odlomkih dojemam pomen, ki ga ima spomenik, pa čeprav samo nagrobni kamen, za nadaljevanje rajnikove pričujočnosti v svetu živih. Bolj kakor pietetno dejanje je kos plošče ali kamna, ki ju postavimo na gomilo, poskus, da se zavarujemo pred človeško pozabljivostjo, pred revnostjo njegove domišljije, pred nestalnostjo njegove fluidne zavesti. Misel na ščepec mehkega pepela pa ne more zbuditi nobene prave podobe. A kljub tem prebliskom, ki me povezujejo z izročili mojih prednikov, sem vendar človek ognja in pepela. Jaz sem na teh pašnih doma. Zato ob vrnitvi v Trst nisem mogel razumeti tedenskega romanja svojega očeta k družinski grobnici; upirala se mi je njegova domačnost s cvetjem, ki ga je jemal s sabo. In zdaj, ko tudi njega ni več, govorim in pišem o njem, a ga ne hodim obiskovat tja, kjer počiva ob mami in Marici. Sestra me zavljo tega kdaj ljubeznivo pokara, jaz pa se doslej nisem mogel vživeti v obred, od katerega sem se dokončno ločil na tej planini, v Dachauu, v Dori, v Harzungenu. Bil sem pričujoč na toliko pogrebi, da pride po več rajnikih na vsak dan vseh let, kar mi jih bo dano še preživeti v človeškem svetu; zato menda ne morem zožiti preteklosti na obisk ostankov enega samega človeka, čeprav so to ostanki zelo dragega človeka ali celo očeta. Ne, saj ne rečem, da nisem nikoli šel; a zavedal sem se, da sem tam samo formalno, nisem doživljal svojega obiska, ravno narobe, čutil sem, da ga ne doživljam.

16) ALOJZ REBULA – SENČNI PLES

Plavolaska je stisnila obrvi, eno samo sejanje očarljivih kretenj je bilo, o, ni bila takšna, da bi ostala dolžna komurkoli, z neke šarmantne zvišenosti je stresla tisti svoj odgovor, v suvereni, a vendar prikupni zavesti sebe.

„Veste, tudi to sem hotela pripomniti, da se umetniki ne bi smeli ozirati ne na desno ne na levo, ampak govoriti samo po srcu, naj se zgodi karkoli. Mogoče tudi to ne spada zraven?“

„Ne čisto.“

„In imam prav?“

Kandor ni odgovoril.

„Kako, da nimam prav?“ je plavolaska razprla roke z navdihom laka na prstih, potem ko je pustila, da so ji padle veke na oči.

„Tu je prelahko imeti prav,“ je rekel Kandor. „Utemeljila bi, zakaj se umetnik ne sme prenejati.“

„Ker se ne more, če je resničen umetnik.“

Kandor je vpletel v debato fante. Tudi ti so bili v glavnem istega mnenja. Samo Miletič je bil proti.

„Imaš prav,“ je rekal Kandor, ko da pri debati lahko spregleda njegove trojke.

Fant je zganil z glavo, ko da to ni bilo prvo, kar je v življenju zadel.

Kandor je postal.

„Zakaj pa se resnični umetnik ne bi mogel prenejati? Prav tako bi se lahko kakor vsi drugi, saj je človek kakor vsi drugi, ne bolj ne manj. Malo več čuti: to je vse. Stvar je v tem, da se prenejati ne sme.“

Plavolaska, ki je še zmeraj stala, si je vrgla koder s čela.

„Zakaj?“ je vrgla, vsa lahkomisljena.

In zdaj je bil ves razred nekako enodušen za to, da se debata razvije. Morje rok se je vzdignilo iznad klopi. Vsak je imel svoje izvirno mnenje o tem. Kandor je poznal to dijaško prefriganost, vse je bila ena sama preračunljivost, hoteli so do konca ure brez izpraševanja.

„Ker če bi še umetniki lagali, potem ni komu več verjeti,“ je odbil odsekano.

17) MARKO SOSIČ – TITO, AMOR MIJO

Štejem do tri. Ena, dve, tri. In pogledam skozi okno na dvorišče. Okno, ki je pred menoj, in vsa druga vzdolž hodnika se napolnijo z obrazi dečkov in deklic, ki gledajo na dvorišče in se sprašujejo, če se bo učiteljica italijanščine pripeljala s svojim rdečim avtom. Okno na koncu hodnika je odprto, da je slišati kričanje s spodnjega nadstropja. Tam so učenci, ki govorijo samo italijanski jezik in imajo poseben vhod, tako kakor mi, ki v razredu govorimo samo slovenski jezik, vendar se učimo tudi njihovega. Spodaj nekdo kriči: Slavi de merda! Z našega nadstropja pa mu odgovarja deček ob odprtem oknu: Taljani prasci! In potem zagledam ravnatelja, ki zakriči: Zapri okno! Zapri okno! Odrine dečka in zaloputne okno. Ozrem se proti dvorišču. Njenega avta še ni. Vsak čas bo zvonilo. Ozrem se proti razredu. Ivan še zmeraj sedi v klopi, premika ustnice in si s prstom čisti nos. Vem, naredil bo kroglice s šmrklji in jih zalepil pod klop, kakor zmeraj, ko ga je strah. Od spodaj se še naprej slišijo glasovi: Slavi de merda, slavi de merda ... Stric Albert pravi, da tako govorijo samo tisti, ki nas nimajo radi in mislijo, da smo usrani Slovenci, ampak da dečki in deklice niso nič krivi.

18) MARKO KRAVOS – ZAMEJSKA ŽALOSTNA

Zamejci so žalostni.
Vsi zamejci so žalostni:
žalostna jim mati in otroci,
žalostna usoda,
kruh s solzami,
črnih pirhov zvrhan koš.

Ko je žalost največja,
postane zamejec pesnik,
ko je pisatelj največji zamejec,
postane politik:
žalosten politik žalostnih časov
v žalostnem zamejstvu.

NAJGLOBLJA ŽALOST JE ZAMEJSKA
ŽALOST.

Žalostni so zamejci,
vsi žalostni so vsi zamejci,
vsi žalostni zamejci so zajci.
Zajci na žaru alla hejslovani,
zajci pohani, špikani, polnjeni,
zajci dušeni na rimski na čin.
V Celovcu si brusijo zobe,
zamejci z brusnicami, hmm ...

Povsod in vsi
so za načelno koeksistenco.
Tudi zamejci koeksistirajo,
od srca žalostno.

Od žalosti postaja zamejec

zamorec.

Črni zamejci so danes v modi,

črno zlato:

vsi jih imajo radi,

tako zagrobno strumne.

K njim zdaj pobožno romajo,

v dolino solz, k rojakom – bratom,

njim zdaj spodbudno kličejo:

neomajni ostanite, kremeniti,

vi svetniki naši, mučeniki!

PREDMET: ITALIJANŠČINA

PROF. : DARJA BETOCCHI

PREDELANE VSEBINE DO 15. MAJA:

Neoclassicismo: la situazione italiana nell'età napoleonica (brevi cenni relativi al contesto storico-sociale), il Neoclassicismo e le sue caratteristiche in ambito letterario, il Preromanticismo. Foscolo: biografia, l'Ortis, i sonetti, i Sepolcri.

Testi: Foscolo: dall'Ortis: Il sacrificio della patria; Alla sera, In morte del fratello Giovanni, **A Zacinto; I sepolcri (a scelta una delle quattro parti)**¹.

Romanticismo: contesto storico-sociale: Restaurazione e Risorgimento; stato d'animo degli intellettuali: discrepanza tra ideali e realtà. Nascita del Romanticismo: Athenaeum, la teoria dei fratelli Schlegel. Il Romanticismo italiano: la scuola romantica, le polemiche romantiche, la letteratura come strumento di diffusione d'idee. M.me de Staël, Berchet.

Testi: Berchet: **Da la Lettera semiseria: passo relativo agli Ottentoti e passo relativo ai Parigini**

Manzoni: vita e storia interiore (ritorno alla fede), l'adesione al Romanticismo e al vero storico (la polemica con Chauvet), il fine morale dell'arte.

Testi: Pentecoste ; dall'Adelchi : **Dagli atri muscosi**, Il cinque maggio, Marzo 1821 (concetti principali e similitudine sul Po e i suoi affluenti).

Leopardi: formazione e crisi interiori. Il viaggio a Roma. Zibaldone e pessimismo storico. La poetica del vago e dell'indefinito. I piccoli idilli. La transizione dal pessimismo storico al pessimismo cosmico (Ultimo canto di Saffo). Le Operette morali e l'affermarsi del pessimismo cosmico. I Grandi idilli. L'eroismo della Ginestra.

Testi: **Dialogo della Natura e di un Islandese, Dialogo di un venditore di almanacchi e di un passeggero**, L'infinito, A Silvia, Il sabato del villaggio, Canto notturno di un pastore errante dell'Asia (per sommi capi), **La quiete dopo la tempesta**, La ginestra (concetti principali).

L'Italia postrisorgimentale: Il Positivismo. Il Naturalismo e il Verismo. Verga. Le novelle: La roba, Libertà. L'ideologia: pessimismo, conservatorismo, la morale dell'ostrica, la religione del focolare domestico. Tecniche narrativo-stilistiche: straniamento, impersonalità, artificio della regressione, linguaggio popolare.

Testi: Verga: La roba,; lettura integrale de I Malavoglia **(passo tratto dalla scena del naufragio della Provvidenza)**.

L'Italia tra '800 e '900 e Decadentismo: la crisi politica e sociale dell'Italia. La svolta illiberale della borghesia italiana. La polemica contro il Positivismo. Il Decadentismo. Cenni a: Baudelaire: **Corrispondenze**; Verlaine: Arte poetica.

Pascoli: biografia. La nevrosi e la paura. Lo stile allusivo (il suggerire). Novità strutturali e linguistiche.

Testi: **Lavandare, Temporale**, Gelsomino notturno, L'assiuolo.

Sciascia: breve biografia, l'impegno civile e politico, A ciascuno il suo, Il giorno della civetta.

Testi: lettura integrale de A ciascuno il suo.

Tomizza: lettura integrale di Materada nell'ambito del progetto Storie in movimento: Tomizza e i contemporanei **(passo sul confronto iniziale tra Francesco e lo zio sulla terra contesa)**

Program, ki ga mislim predelati od 15. maja do konca šolskega leta.

¹ Besedilom, ki so navedena v ležečem tisku in podčrtana, sem med obravnavo posvetili malo večjo pozornost z namenom, da bi eventualno predstavljala posamezna izhodišča za kolokvij.

Spodaj navedeno snov bom zaradi časovne stiske obravnavala sintetično in v glavnih obrisih.

D'Annunzio: biografija (la vita come opera d'arte), l'ideologia, l'evoluzione letteraria. L'estetismo e il superomismo; il panismo e la musicalità.

Testi: dal Piacere: **Andrea Sperelli**, Elena Muti; Pioggia nel pineto.

Svevo: biografija, influssi culturali, l'incontro con Joyce. Una vita, Senilità, La coscienza di Zeno (dissoluzione del Verismo, il tempo soggettivo, l'inetto e gli autoinganni).

Pirandello: vita e opera. L'umorismo. Il contrasto tra il fluire della vita e la maschera. Il relativismo gnoseologico (la verità è inconoscibile), la pazzia come fuga dalla realtà, il cerebralismo. Testi: Da Uno, nessuno e centomila: **Moltiplicazione e sottrazione**. La carriola.

L'avanguardia storica: il futurismo (i manifesti futuristi e Marinetti).

Testi: Manifesti, Bombardamento (F.T. Marinetti).

Ungaretti: L'Allegria. I »versicoli« e la poetica della parola.

Testi: Veglia, **San Martino del Carso**, Soldati.

Montale testi: Merigiare pallido e assorto, **Spesso il male**.

Saba testi: **Mio padre è stato per me**, La capra.

METODE UČENJA: v šoli večinoma frontalna metoda; med izobraževanjem na daljavo poučevanje na daljavo.

UČNI PRIPOMOČKI: učbeniki, knjige, fotokopije, spletne vsebine.

PROJEKTI: Storie in movimento: Tomizza e i contemporanei.

NAČINI IN KRITERIJI OCENJEVANJA: Za preverjanje priprave dijakov sem se zaradi pouka na daljavo posluževala predvsem ustnih spraševanj o predelani snovi.

Pri preverjanjih sem bila pozorna na bogatost, točnost in tekočnost izražanja dijakov, na njihove sintetične in analitične sposobnosti, na njihovo splošno razgledanost in sposobnost interdisciplinarnega povezovanja.

SMOTRI, CILJI IN KOMPETENCE, KI NAJ BI JIH KANDIDATI PRIDOBILI TEKOM TRIENIJA:

-navaditi se na samostojno delo;

- razviti analitične in sintetične sposobnosti;

- razviti krtitične sposobnosti;

- razviti sposobnost prepričljivega in koherentnega argumentiranja;

- obogatiti besedni zaklad;

-razviti kompetence, potrebne pri sestavljanju pisnih besedil;

-razviti govorne kompetence, potrebne pri učinkoviti komunikaciji v različnih kontekstih in z različnimi nameni;

- razviti zanimanje za preteklost, sedanost in aktualnost;

-razviti potrebne socialne kompetence (sposobnost sodelovanja, ekipnega dela, mentalno prožnost, empatijo, čut odgovornosti do lastnih in skupnih ciljev idr.);

-navaditi se na poznavanje in rabo zgodovinskih in kritiškoliterarnih pojmov;

-utrditi poznavanje tehniško-formalnih značilnosti besedil, pripadajočim raznim literarnim žanrom;

- razviti historicistično pojmovanje literarnih pojavov.

LATINŠČINA

PROFESORICA: Mateja Počkaj

1) ŠTEVILO UČNIH UR in UVEDENI UČBENIKI

Predvideno število učnih ur latinščine je 3 tedensko za skupnih 99 ur. V letošnjem šolskem letu smo jih doslej opravili 70 (od katerih 58 na daljavo), predvidevam pa še približno 5 ur. Od skupnih 75 ur je bilo približno 9 ur namenjenih preverjanju. 3 učne ure sem namenila državljski vzgoji, ki je od letošnjega šolskega leta postala medpredmetna učna vsebina za vse predmete oziroma za predmete, ki jih je določil razredni profesorski zbor.

Uvedeni učbeniki so:

G. B. Conte, *Zgodovina latinske književnosti*;

M. Bettini, *Autori latini* – 1. zvezek;

M. Bettini, *Autori latini* – 2. zvezek;

M. Bettini, *Autori latini* – 3. zvezek.

2) KLJUČNA VOZLIŠČA IZ LATINŠČINE

Na podlagi strokovne literature, ki je profesorjem zaenkrat na razpolago, sem pripravila seznam ključnih vozlišč zgodovine latinske literature, v skladu z veljavnimi ministrskimi programi.

Cesarska doba:

- epika po Vergilijevi dobi
- satirična literatura v cesarski dobi
- propadanje govorništvu in vprašanje vzgoje govornika
- odnos zgodovinarjev do cesarstva in cesarjev
- pojav latinskega romana
- krščanska literatura

3) PRIDOBLJENE KOMPETENCE OB KONCU ŠOLSKEGA LETA

Dijaki poznajo morfološke in sintaktične zakonitosti latinskega jezika; poglobljajo se v književnost cesarske dobe, spoznavajo njene temeljne značilnosti in predstavnike glavnih književnih zvrsti, upoštevajoč zgodovinsko-politično ozadje. Prepoznavajo osnovne stilistične in vsebinske lastnosti posameznih del različnih avtorjev, njihova besedila interpretirajo tudi v širšem zgodovinskem in kulturnem kontekstu. Primerjajo kulturne in civilizacijske značilnosti svojega okolja s kulturno-civilizacijskimi pridobitvami rimske antike. Ob tem razvijajo zavest o svobodi mišljenja in uresničujejo državljanske kompetence in mehke veščine (npr. organizacijske in komunikacijske sposobnosti, učenje učenja, usklajevanje znanja, avtonomijo).

4) UPORABLJENE DIDAKTIČNE METODE

Pri pouku latinščine se poslužujem naslednjih učnih metod in oblik: ustna razlaga; delo s stavki in z besedili, analiza stavka, razčlemba povedi; branje latinskih besedil v prevodu in občasno prevajanje avtorskih besedil; frontalna razlaga z diskusijo, samostojno in skupinsko delo; delo z računalnikom. Zaradi izrednih razmer, povezanih s pandemijo Covid-19, je večina letošnjih ur potekala po spletni platformi GoogleMeet.

5) PREVERJANJE ZNANJA IN OCENJEVANJE

Za preverjanje znanja se poslužujem sledečih oblik: ustna spraševanja; šolske naloge; sprotno preverjanje domačega in razrednega dela.

Pri ocenjevanju se držim navodil in sheme, ki jih predvideva šolski vzgojno-izobraževalni načrt naše šole (VIN), torej tabele, navedene v tem dokumentu.

V tem šolskem letu sem opravila 6 šolskih nalog (od teh tri na daljavo) in ustno preverjanje.

6) PREDELANI UČNI NAČRT

Zgodnja cesarska doba:

- zgodovinsko-politični okvir in splošne značilnosti srebrne dobe;
- filozofija – Seneka: življenjepis in literarni opus; Senekov stoiški nauk: pojmovanje sreče, kratkost življenja, *otium*, pojmovanje časa, *virtus* VS. *voluptas*, figura stoiškega modrijana, stoiški samomor, odnos do sužnjev; značilnosti tragedij: lik tirana, *furor* VS. *ratio*. Predelana besedila: *De brevitae vitae* I, 1-3, 5 (v originalu); *Epistulae ad Lucilium* 47, 1-5; 10-11 (v originalu); *De vita beata* (fotokopije posameznih odlomkov v prevodu).
- basen – Feder: življenjepis in zbirka basni; živalski svet kot zrcalo človekove družbe, Feder kot glasnik ljudi na robu družbe. Predelana besedila: *Prologus* I, 1 (v originalu); *Lupus et agnus* (v originalu; primerjava z Ezopom in La Fontainom).
- epika – Lukan: življenjepis in glavne značilnosti *Pharsalia*; preoblikovanje epske zvrsti, polemika z Vergilijem in antimit Rima; glavni junaki. Predelana besedila: *Pharsalia* V, 722-801 (v prevodu).
- satira v času principata (njene splošne značilnosti) – Perzij: življenjepis in literarni opus; vloga *indignatio* in pesnika v satirah; sarkazem in invektiva. Predelana besedila: *Saturae* III, 1-8; 58-62 (v originalu). Juvenal – življenjepis in literarni opus; motiv pokvarjenosti družbe; poezija kot ventil za sproščanje ogorčenosti; napadalnost in mizoginija. Predelana besedila: *Saturae* III (odlomek v prevodu); *Saturae* VI (posamezni odlomki v prevodu).
- epigram – Marcial: življenjepis in literarni opus; epigram kot zrcalo resničnosti in analiza družbe; realizem; *fulmen in clausula*. Predelana besedila: *Epigrammaton libri* I, 10; III, 52; IV, 69; V, 34; X, 4 (v prevodu).
- specialistična literatura – Plinij Starejši: življenjepis in literarni opus; razvoj enciklopedizma; namen in vsebina *Naturalis historia*.
- roman – Petronij: življenjepis in značilnosti *Satyricon*; literarna uganka -"Petronijevo" vprašanje; grški VS. latinski roman; vsebina, junaki, jezik in slog. Predelana besedila: *Satyricon* CXI (v originalu); izbor odlomkov na fotokopijah (v prevodu). Apulej – življenjepis in literarni opus. Predelana besedila: *Metamorphoseon libri* III, 24-25.1 (v prevodu); pravljica o Amorju in Psihi (v prevodu); XI, odlomki (v prevodu).
- epistolografija – Plinij Mlajši: življenjepis in literarni opus. Predelana besedila: *Epistulae* VI, 16; X, 96-97 (v prevodu).
- govorništvo – Kvintilijan: življenjepis in literarni opus; kriza govorništva v 1. st. n. št.; Kvintilijanov vzgojno-izobraževalni proces bodočega govornika in pomen (javne) šole; lik popolnega govornika; aktualnost Kvintilijanovih didaktično-pedagoških metod. Predelana besedila: *Institutio oratoria* I, 1.1-8; 12-30 (v prevodu).
- zgodovinopisje – Tacit: življenjepis in literarni opus; avtorjev odnos do principata; "idealizacija" barbarov v *Germania*; tehnika risanja likov in tragično zgodovinopisje v *Historiae* in *Annales*. Predelana besedila: *Germania* 20, 1-5 (v originalu); *Annales* XV, 38; 44 (v prevodu); XVI, 17-19 (v originalu). Svetonij – življenjepis in literarni opus; stransko zgodovinopisje; ustaljenost biografskih kalupov. Predelana besedila: odlomki iz Neronovega življenjepisa (v prevodu).

Pozna cesarska doba:

- krščanska literatura – literarni razvoj in značilnosti; apologeti in obramba krščanske vere; vrhunec krščanske kulture.
- cerkveni očetje – njihov pomen. Avguštín: življenjepis in literarni opus; introspekcija in psihološka analiza; vprašanje greha; dve državi. Predelana besedila: *Confessiones* I, 12-14; II, 4, 9; III, 1; IV, 1 (v prevodu).

Državlјanska vzgoja:

- tehnike sproščanja pred javnim nastopanjem: stres pred javnim nastopanjem in tehnike za spopadanje z njim.

ANGLEŠČINA

PROFESOR: BARBARA LAPORNIK

1) ŠTEVILO UČNIH UR in UVEDENI UČBENIK

Predvideno število učnih ur je 3 x tedensko za skupnih 99 ur; glavnina ur je bila letos na daljavo. Za Trinity izpit in za Obermun je dodaten pouk potekal na daljavo.

Uvedena učbenika sta :

*Marina Spiazzi, Marina Tavella, Margaret Layton **PERFORMER – Culture and Literature 2, The Nineteenth Century in Britain and America**, Bologna, Zanichelli Editore 2015*

*Marina Spiazzi, Marina Tavella, Margaret Layton **PERFORMER – Culture and Literature 3, The Twentieth Century and the Present**, Bologna, Zanichelli Editore 2015*

občasne preslikave iz drugih učbenikov, ki so **označene z znakom * ***

2) UPORABLJENE DIDAKTIČNE METODE

Peti razred znanstvenega liceja sem poučevala od tretjega razreda dalje, omenim pa naj le metodologijo zadnjega letnika. Pouk tujega jezika v petem razredu sloni na dveh, sicer med seboj povezanih temeljih: na utrjevanju jezikovne in na širjenju kulturno-zgodovinske in literarne kompetence. Če izvzamem ustni izpit Trinity, jezikovni pouk ni več enota zase, ampak služi kot sredstvo za sporazumevanje in izražanje. Končni cilj je za tuj jezik dovolj sproščeno ustno in pisno izražanje ter samostojno bralno in slušno razumevanje.

Literarno - kulturno kompetenco v tujem jeziku lahko na grobo razdelimo na več možnih vidikov. Najprej na postopno osvajanje strategij, ki omogočajo, da literarno kritično razčlenimo sestavine leposlovnih besedil. Potem na usvajanje vsebin, ki leposlovno delo vežejo najprej na nekega avtorja, na njegov umetniški opus in na njegovo pojmovanje književnosti, nato na zgodovinski čas, na literarno zvrst in njen razvoj, pa še na neko tematiko, na književno tradicijo, nacionalno in mednarodno kulturo in ne nazadnje na ostale umetnosti. Nadalje spada v literarno kompetenco zmožnost podoživljanja književnosti in personalizacija besedila. Pouk torej sloni na predstavitvi, analizi, kontekstualizaciji besedila, debati in soočanju z različnimi interpretacijami.

Kar zadeva širšo kulturno kompetenco, dijak prepozna nekatere osnovne aspekte kultur anglosaških držav in v njej ponavljajočih se tem, povezuje zgodovinski okvir in obravnavana besedila, se sooča z razlikami in podobnostmi med lastno in tujo kulturno tradicijo. Obe knjigi, ki ju sedaj uporabljamo, zelo razsežno obravnavata zgodovinsko ozadje in stalno poudarjata celotni družbeni razvoj. Navzlic povezavi le na daljavo, smo utegnili izpeljati tako projekt Obermun – Model United Nations – kot jezikovni certifikat Trinity (izbirna udeležba pri obeh).

3)

4) PREVERJANJE ZNANJA IN OCENJEVANJE

Vrednotenje znanja je obsegalo tako pisno kot ustno preverjanje, bodisi v prisotnosti kot na daljavo. V poštev so prišli naslednji tipi nalog:

Ustno preverjanje:

- kratki in daljši odgovori na vprašanja
- predstavitve, primerjave, pogovori, diskusije

Pisno preverjanje:

- voden/svobodnejši pisni sestavek (prosti spis)
- krajša ali daljša vprašanja

5) PREDELANI UČNI NAČRT

Pri izbiri posameznih poglavij in tekstov sta me vodila tako skrb za tipičnost za neko dobo ali zvrst kot tudi želja po raznolikosti, nadalje kriteriji, ki so upoštevali pomembnost obdobja in posameznih avtorjev ali zvrsti, prisotnost neke teme v določeni dobi itd. Število opravljenih šolskih ur pa je kot vedno pogojevalo seznam obravnavanih poglavij in vsebin.

Iz učbenika **PERFORMER 2** :

SPECIFICATION 7 – An Age of Revolutions

7.1 An Age of Revolutions

7.2 Heroes of Inventions

7.3 Industrial society

7.5 The long-term impact of the Industrial revolution (only)

7.6 The American war of Independence

7.9 The Sublime: A New Sensibility

7.10 The Gothic Novel

7.11 *Mary Shelley* and the new interest in science: *Frankenstein -the Creation of a Monster*

SPECIFICATION 8 – The Romantic Spirit

8.1 Is it Romantic?

8.2 Emotion vs. Reason (+ The New sensibility, The Emphasis on the Individual)

8.3 *William Wordsworth* and Nature: *Daffodils*

8.4 *Wordsworth's My Heart Leaps up* and *Leopardi's Canto notturno di un pastore errante dell'Asia – a short comparison*

8.8 The Napoleonic Wars

8.9 George Gordon Byron: Life, The Romantic Rebel, *Childe Harold's Pilgrimage* (only)

* * Photocopies: *George Gordon Byron, We'll Go No More A-Roving*; A text from *Childe Harold*, A text from *Don Juan*, Life and Works, Focus on the Texts

- 8.12 *Jane Austen* and the Theme of Love. From *Pride and Prejudice: Darcy proposes to Elizabeth*
- 8.13 Two clips from two film versions of *Pride and Prejudice*
- 8.14 *Monica Ali – Any wife is better than no wife, from Brick Lane*

SPECIFICATION 9 – The New Frontier

- 9.1 The Beginning of an American Identity: The Pioneers and the American frontier
- 9.4 Manifest destiny, American Indians
- 9.5 The Question of Slavery
- 9.7 *Abraham Lincoln – The Gettysburg Address*
- 9.8 *Walt Whitman – O Captain! My Captain! (only)*
(+ 12.12 *Walt Whitman: The American bard – I hear America Singing*)
- * * Photocopies: *Langston Hughes: I, too; Julia Alvarez: I, too, sing America;*
- 9.9 The American Civil War

SPECIFICATION 10 – Coming of Age

- * * Photocopies: The Hanoverians: Historical background
- 10.2 The first half of Queen Victoria's reign
- 10.4 Victorian London
- 10.5 Life in the Victorian town (only)
- 10.7 The Victorian compromise
- 10.8 The Victorian novel
- 10.9 *Charles Dickens: Oliver wants some more* from *Oliver Twist*

SPECIFICATION 11 – The British Empire

- 11.1 The British Empire
- 11.2 *Rudyard Kipling: The White Man's Burden*
- 11.3 British imperial trading routes

Iz učbenika **PERFORMER 3:**

SPECIFICATION 13 – The Drums of War

- 13.1 The Edwardian Age
- 13.2 Securing the vote for women
- 13.3 World War 1, *Ernest Hemingway, There is nothing worse than war (from: A Farewell to Arms),*
- * * Photocopies: Ernest Hemingway - Life and Works

SPECIFICATION 14 – The Great Watershed

- 14.1 A deep cultural crisis
- 14.2 Sigmund Freud: a window on the unconscious
- 14.4 Modernism
- 14.5 The Modern Novel (only)
- 14.9 *James Joyce*: a modernist writer
- * * Photocopies: *A Text from Ulysses*, *Life and Works*, Focus on the text

SPECIFICATION 16 – A New World Order

- 16.1 Britain between the Wars, The British Commonwealth of Nations
- 16.3 World War II and after
- 16.4 The Blitz
- 16.6 Indian Independence and Mohandas Gandhi
- 16.0 Two speeches: short texts from two speeches by Winston Churchill and Mohandas Gandhi

SPECIFICATION 17 – Roads to Freedom

- 17.1 *Turbulent Times in Britain*
- 17.2 *Midcentury America*
- 17.3 *The Cultural Revolution*
- 17.6 *Jack Keruac and the Beat generation*, from *On the Road: Into the West*
- * * Video clips from the movie *Easy Rider*
- 17.7 The Civil Rights Movement in the USA, *Martin Luther King, I have a Dream*
- * * Video clip: *I have a Dream Speech*
- * * *Bob Dylan, A Hard Rain's a-Gonna Fall*
You tube: Dylan's performance, *2016 Nobel Prize acceptance speech*,
Ballad form: 13th century Lord Randall
Bob Dylan, Times have changed

MOVING FORWARD: ON PHOTOCOPIES

- * * Photocopies:
The Cultural Context -Timeline from WWII on,
The Empire writes back – Post-colonialism
Post-modernism
Benjamin Zephaniah, The British (serves 60 million)
Marlene Nourbese Philip, Discourse on the Logic of Language
Maya Angelou, Phenomenal Woman
Wole Soyinka, Telephone Conversation

Focus on the above texts and themes: multi-culturalism, feminism, mother

tongue and identity, racism
You tube video readings by the poets

Možne učne vsebine po 15. maju:

Yuval Noah Harari, Humans are a post –truth Species
Ian Mc Ewan, Machines like me ali Atonement
Louise Gluck, Nostos

Certifikat TRINITY

V program zaključnega izpita vključujem tudi **jezikovna poglavja in vsebine** ustnega in pisnega izpita **The Trinity Exam (nivoja B2 - ISE II ; C1 - ISE III)**, na katerega so se nekateri dijaki prostovoljno javili in se nanj pripravljali izključno na daljavo.

Pisni izpit je sestavljen iz različnih nalog (Long reading, Multi-text reading, Reading into writing, Extended writing) ter vključuje pisanje različnih tipov eseja, časopisnih člankov, formalnih in neformalnih pisem in mejlov, kritik ter poročil. *Ustni del izpita* prav tako sestavljajo različne naloge (Topic task and discussion, Collaborative task, Conversation task in Independent listening Task).

Tu spodaj navajam najprej individualne teme posameznih dijakov, potem pa skupne teme obeh nivojev (B2, C1) ustnega izpita. Spletna stran www.trinitycollege.co.uk navaja celotno strukturo izpita ter vse pisne in ustne teme.

INDIVIDUAL TOPICS:

Teme posameznih dijakov so bile naslednje:

- 1 Bitcoin
- 2 Chess
- 3 Cooking, my favourite hobby
- 4 Football and Me
- 5 My Experience with Obermun
- 6 Studying Abroad
- 7 The Importance of General Culture for Youth
- 8 Travelling
- 9 Why is Renewable Energy important?

GRADE TOPICS:

ISE 2 – B2 :

Society and Living Standards, Personal values and Ideals, The world of work, Natural environmental concerns, Public figures past and present.

ISE 3 – C1:

Lifestyles, The Rights of the Individual, Young People's Rights, Ambitions , Stereotypes, Independence, Competitiveness, The Media, Advertising, The Arts, Economic Issues

Projekt Obermun

Mun – Model United Nations – je fiktivna debata, ki posnema OZN in ki je letos potekala izključno na daljavo. Štirje dijaki so bili člani dveh različnih komisij (te so letos bile: UN Security Council; UN Office for Outer Space Affairs), predstavljali so delegacijo njim dodeljene države in napisali začetno poročilo (position paper). Vsaka komisija je obravnavala dve temi:

- UNSC: 1. Citizen's rights in cyber- space and ciber- attacks; 2. Peace-keeping missions and limitations on military occupations in foreign countries;
- UNOOSA: 1. Accordance of space orbits and regulation of satellites; 2. Reducing space debris and accountability of actions.

Vsaka komisija je na koncu treh dnevov debate sprejela končne resolucije na zgoraj navedene teme.

FILOZOFIJA**PROFESOR: JASNA SIMČIČ**

1) ŠTEVILO UČNIH UR

Predvidene ure	99 (3 ure tedensko)
Opravljene ure	89
Ure v prisotnosti	51
Ure na daljavo	38
Preverjanja	10
Državljska vzgoja	15

2) UPORABLJENE DIDAKTIČNE METODE

Pri pouku filozofije se poslužujem naslednjih učnih metod in oblik: frontalne razlage z diskusijo, didaktike na daljavo, samostojnega dela, skupinskega dela.

3) PREVERJANJE ZNANJA IN OCENJEVANJE

Znanje preverjamo s kontrolkami (strnjena obravnava snovi, kratki odgovori na vprašanja odprtega tipa), ustnimi spraševanji, domačimi nalogami in raziskavami.

Dijaki bodo ocenjeni v skladu s skupnimi kriteriji, ki jih je profesorski zbor potrdil za šolsko leto 2020-21.

4) PREDELANI UČNI NAČRT

Modul 1: Kant**Modul 2:** Romantika in idealizem - J.G. Fichte, F.W.J. Schelling, G.W.F. Hegel**Modul 3:** Materialistična filozofija – L. Feuerbach, K. Marx**Modul 4:** A. Schopenhauer

Berila:

Schopenhauer, Svet kot volja in predstava, str. 27-28, 215-220, 229-230.

Modul 5: S. Kierkegaard in eksistencializem

Berila:

Kierkegaard, Ali-ali, predgovor.

Modul 6: Filozofija znanosti v 19. in 20. stoletju

Pojem filozofije znanosti; znanstveni optimizem; specializacija; znanost in njene kritike

Pozitivizem: načela in nauk

A. Comte: klasifikacija in razvoj znanstvenih ved; predvidevanje razvoja

Evolucionizem: teorija evolucije, socialni darvinizem.

Modul 7: F. Nietzsche

Berila:

F. Nietzsche, Tako je govoril Zarathustra, Nori človek.

Modul 8: S. Freud

Državlјanska vzgoja:

- Italijanska ustava:

Nastanek italijanske ustave: razvoj iz Albertinskega statuta, problem kraljevine in fašizma, povojne volitve in ustavodajna skupščina, zgodovinski kontekst nastanka.

Definicija ustave in temeljne značilnosti: besedilo je pisano in dolgo, trdno in togo, programsko, izvoljeno, demokratično, kompromisno, protifašistično; struktura ustave; revizija ustave.

Temeljni pojmi državlјanstva: delitev oblasti, pravna oz. zakonita država, državna ureditev, predstavništvo, laičnost,

Temeljna načela (čl. 1-12): demokracija, republika, pravica in dolžnost do dela, pravice in dolžnosti, enakopravnost pred zakonom, zaščita manjšin, odnos z RKC, svoboda veroizpovedi, odnos do vojne.

Pravice in dolžnosti državlјanov (čl.13-54): osebna svoboda, svoboda bivanja, mišljenja in govora, zbiranja in združevanja, verovanja; kazenska odgovornost, domneva nedolžnosti in pomen kaznovanja; družina in starševstvo, zdravje, šolanje, zaposlovanje, brezposelnost, stavkanje, volilna pravica, enakost med spoloma.

Državna ureditev in delitev oblasti (čl. 55-139): zakonodajna, izvršna in sodna veja oblasti; parlament, predsednik republike, vlada (prvi minister in ministri), sodstvo, lokalne oblasti.

- Evropska unija:

Kontekst nastanka, temeljne institucije, simboli.

- Zaščitni zakon za Slovence v Italiji št. 38/2001

Zgodovinski in politični kontekst, zakonski temelji mednarodnih pogodb, zaščite in jamstva

- Učno gradivo:

1. Ustava Republike Italije (izdal in založil Deželni šolski urad za FJK, 2014);

2. Zaščiteni? Manjšine in njihove pravice

lex.skgz.org/uploads/news_file/uploadsnews_file38.pdf ;

3. Zaščitni zakon za Slovence v Italiji št. 38/2001

<http://www.slovenskaskupnost.org/downloads/2%20-%20Zakon%2038-2001.pdf>;

4. Učno gradivo predstavništva Evropske komisije v RS
https://europa.eu/teachers-corner/home_sl.

Program, ki ga bomo predvidoma predelali do konca pouka:

Modul 7: M. Heidegger

Heidegger eksistencialist?; Bit in čas; bit in eksistenca

ZGODOVINA

PROFESOR: JASNA SIMČIČ

1) ŠTEVILO UČNIH UR

Predvidene ure	66 (2 uri tedensko)
Opravljenе ure	65
Ure v prisotnosti	35
Ure na daljavo	30
Preverjanja	10

2) UPORABLJENE DIDAKTIČNE METODE:

Pri pouku zgodovine se poslužujem naslednjih učnih metod in oblik: frontalne razlage z diskusijo, didaktike na daljavo preko meet-a, samostojnega dela, skupinskega dela.

3) PREVERJANJE ZNANJA IN OCENJEVANJE

Znanje preverjamo s kontrolkami (strnjena obravnava snovi, kratki odgovori na vprašanja odprtega tipa), ustnimi spraševanji, domačimi nalogami in raziskavami.

4) PREDELANI UČNI NAČRT

Modul 1: Od leta 1848 do prve svetovne vojne:

Leto 1848 – pomlad narodov in socialna revolucija,
Risorgimento – osamosvojitve Italije,
Nastanek nemškega cesarstva,
Avstro – Ogrska,
Anglija,
Rusija,
Imperializem.

Modul 2: Svetovni prostor v 19. stoletju

Japonska in Kitajska: kratek pregled razvoja dveh držav med 19. in 20. stoletjem,
Razvoj ZDA v 19. stoletju.

Modul 3: Prva svetovna vojna in oktobrska revolucija:

Priprava na spopad,
Politični in ekonomski vzroki spopada,
Potek vojne,
Soška fronta,
Mirovne pogodbe,
Rusija: od februarске do oktobrske revolucije; državljanska vojna, Lenin.

Modul 4: Obdobje med obema svetovnima vojnama:
Nastanek novih držav in ekonomske posledice vojne,
Evropski totalitarni režimi,
Stalinova Sovjetska zveza.

Do konca pouka nameravam še opraviti sledeče teme:
Druga svetovna vojna
Evropa in svet po drugi svetovni vojni

UČNI PREDMET: MATEMATIKA

PREDMETNI PROFESOR: WALTER AUBER

Kurikulum pouka matematike in fizike (prilagoditev post COVID-19)

VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI SMOTRI IN NAMENI

Splošne smotre predmeta določajo ministrske smernice za znanstveni licej, statistika nalog državnega izpita iz prejšnjih let in predvsem ministrska uredba D.M. 769 izdana 26. novembra 2018 z priloženimi tabelami "*Quadro di riferimento per la redazione e lo svolgimento della seconda prova scritta dell'esame di Stato.*"

Poudarili bi predvsem epistemološke smotre in namene pouka matematike:

1. Dijak naj pridobi sposobnost abstrakcije znanja in formalizacije.
2. Dijak zna uporabljati dokazovalne metode v sklopu različnih aksiomatskih sistemov.
3. Dijak modelizira problematične situacije s pomočjo ustrezne matematične teorije, katero sam izbere.
4. Dijak pravilno uporablja pravila logike pri matematičnem dokazovanju.

Omenili bi še, da v drugem bieniju in predvsem v zadnjem letniku pouk matematike poglobi znanstveno in kulturno pripravo, ki so jo dijaki dobili v prvem bieniju. Velika pozornost je posvečena medpredmetni krepitvi kritičnosti in intelektualne razgledanosti. Usvajanje znanja naj bo na vedno višjih abstraktnih nivojih, krepčajo naj se sposobnosti uporabe racionalnih metod in matematičnih inštrumentov v različnih kontekstih, poskrbi naj se za sistematizacijo aksiomskih teorij. Matematično mišljenje vključimo v zgodovinsko-filozofski razvoj.

CILJI IN METODOLOGIJE (Ante COVID-19)

Ob koncu leta mora dijak obvladati posamezne vsebine in doseči sledeče transverzalne cilje: je sposoben enostavnih dokazov v sklopu neke aksiomatizacije, pravilno uporablja matematično simboliko in njeno sintakso, pozna deterministični in aleatorični pristop, zna rešiti probleme iz geometrije s sintetičnimi in analitičnimi metodami, pravilno uporablja enostavne matematične modele pri znanstvenih predmetih in predvsem obvlada vsebine, ki jih dolčajo tabele ministrske okrožnice D.M. 769 „*Quadro di riferimento per la redazione e lo svolgimento della seconda prova scritta dell'esame di Stato*“.

Operativne cilje sem razporedil po Bloomovi taksonomiji, prepričan pa sem, da morajo stopiti spretnosti in kompetence korak ali dva nazaj in pustiti vodstvo matematičnim vsebinam, v katerih je strnjena večtisočletna kultura človeštva iz vseh koncev sveta. Matematična kultura je odličen primer sodelovanja, ki nikakor ni evropocentrično.

A. Znanje

Dijak zna opredeliti *pojem*.

Dijak zna opredeliti *odnose* med pojmi, ki jih že pozna in novim pojmom.

B. Uporaba

Dijak prepozna pojem v besedilu in ga zna pravilno *formalizirati*.

Dijak zna reševati *enostavne vaje zaprtega tipa*, kjer nastopa novo obravnavani pojem sam ali skupaj z že poznanimi pojmi.

C. Analiza

Dijak zna analizirati *odnose* med novim pojmom in predznanjem.

Dijak zna postaviti delavne hipoteze za reševanje *vaj odprtega tipa*.

D. Sinteza

Dijak zna spremeniti splošne hipoteze v trditev *izreka*. Dijak dobi sam *pot* po kateri dokazati izrek.

KRITERIJI VREDNOTENJA IN OCENJEVANJA (Ante COVID-19)

Ocenjevanje poteka po enotnih kriterijih ocenjevanja, ki jih določa Zavodski vzgojno-izobraževalni načrt. Vrednotenje in preverjanje sta formativnega in sumativnega tipa, oblika pa je

pisna (šolske naloge, sintetična obravnava snovi, vprašanja odprtega in zaprtega tipa) in ustna.

Minimalno znanje, brez katerega dijak ne doseže pozitivne ocene, so cilji kategorije **A** in **B**. Pisna in ustna ocena ob koncu prvega polletja ter ocena ob koncu šolskega leta sta *sklep razrednega sveta*: ocene predlaga predmetni profesor na podlagi sledečega postopka.

Predlagana pisna ocena je aritmetična srednja vrednost ocen posameznih šolskih nalog polletja; predlagano ustno oceno predmetni profesor sestavi na podlagi ustnih ocen dijaka med polletjem in pri tem upošteva tudi *subjektivne* dejavnike kot so sodelovanje, zanimanje, usmerjena radovednost, pisanje nalog, prispevanje skupnosti, odnos do skupnosti.

Dijak dobi *ustno oceno* s spraševanjem oziroma tudi na podlagi krajših in ne strukturiranih testnih nalog, ki so za znanstvene predmete in matematiko izrazitega pomena: če dijak v testni nalogi pokaže zadostno znanje, mu ga izmerimo z oceno med šest in deset; če dijak pokaže neznanje, mu ga izmerimo z oceno med ena in štiri; v primeru dvoma pa dijak zagovarja ustno svoj pisni izdelek in lahko dobi oceno šest v primeru znanja ali oceno štiri ali pet v primeru neznanja. Kriteriji po katerih vrednotimo dijaka so navedeni v spodnji tabeli.

Pisno ocene dobi dijak s pisanjem šolske naloge, kjer rešuje strukturirane vaje podobno kot na državnem izpitu. Natančne kriterije za ocenjevanje in tako imenovano minimalno znanje, ki zagotovi pozitivno oceno, dijak pozna pred pisanjem šolske naloge. Vsaka posamezna vaja je popravljena na podlagi spodaj navedenih kriterijev in nato primerno točkovana. Naloga dobi število točk, ki ustreza vsoti točk posameznih vaj. Točke nato spremenimo v naravno število med ena in deset z ustreznim postopkom. Če je porazdelitev populacije točk normalna s srednjo vrednostjo dovolj višjo od 60% in dovolj majhno razpršitvijo, uporabljamo *absolutne standarde* in dodelimo oceno šest dijaku, ki je dosegel 60% skupnih točk, oceno deset pa dijaku, ki si je nabral več kot 95% možnih točk. V posebnih primerih, ko se porazdelitev populacije ocen posebno razlikuje od normalne in ima patološko srednjo vrednost ali pa patološko razpršitev uporabljamo *relativne*

standarde; to pomeni, da standarde trenutno prilagodimo razredu. V sledečih preverjanjih se bomo čim prej približali absolutnim *a priori* standardom.

Sledi tabela A.R.S. (Analiza, Rešitev, Sinteza)

Opisnik	Nadstandardno	Standardno	Komaj standardno	Podstandardno
Točke	5	4	3	2
Indikator	Nad standardna analiza, pravilna rešitev, nad standardna sinteza.	Povprečna analiza, pravilna rešitev, povprečna sinteza.	Zadostna analiza, delno pravilna rešitev.	Pomanjkliva analiza, napačna rešitev.

METODE POUČEVANJA IN UČNI PRIPOMOČKI

Uporabljene so bile frontalna metoda, delavnice reševanja vaj in problemov.

KRITERIJI VREDNOTENJA IN OCENJEVANJA (Prilagoditev post COVID-19)

Metode in vsebine so bile ustrezno prilagojene posebnim razmeram.

LITERATURA

Razni avtorji, *Spatium. Matematika za gimnazije*, Modrijan
 Razni avtorji, *Tempus. Matematika za gimnazije*, Modrijan
 Bergamini, Trifone, Barozzi, *Manuale blu 2.0 di matematica*, Zanichelli

ČASOVNA PORAZDELITEV

Pouku matematike so namenjene štiri šolske ure tedensko.

VSEBINE (PRILAGOJENE post COVID-19)

1. Zaporedja: Zaporedje kot funkcija naravne spremenljivke. Lastnosti zaporedij. Limita zaporedja. Pojem potencialne neskončnosti. Računanje z limitami. Aritmetično zaporedje: primeri, lastnosti, uporaba. Geometrijsko zaporedje: primeri, grafi, uporaba. Vrste. Aritmetična in geometrijska vrsta.

2. Matematična analiza: Preslikave: domena in slika preslikave, injektivne, surjektivne in bijektivne preslikave. Funkcije realne spremenljivke: definicijsko območje, algebraične in transcendentne funkcije, graf funkcije, periodične funkcije, sode in lihe funkcije, simetrije grafov sodih in lihih funkcij, grafi nekaterih osnovnih funkcij, sestavljene funkcije, inverzne funkcije. Okolica. Limita funkcije. Izreki o limitah. Zveznost in nezveznosti funkcij. Lastnosti zveznih funkcij. Določevanje ničel zveznih funkcij z bisekcijo. Važnejše limite. Računanje z limitami. Določevanje asimptot krivulje.

3. Diferencialni račun: Opredelitev odvoda. Geometrijski pomen odvoda. Odvodi nekaterih osnovnih funkcij. Osnovni izreki za računanje odvodov. Odvod sestavljene

funkcije in inverzne funkcije. Višji odvodi. Uporaba odvodov: enačba tangente in normale v določeni točki grafa funkcije, naraščanje in padanje funkcije, stacionarne točke. Rollov in Lagrangeov izrek. Taylorjev polinom. Lokalni in globalni maksimum oz. minimum funkcije. Uporaba prvega in višjih odvodov za določevanje maksimumov in prevojov. Konkavnost in konveksnost. Kolena in osti. Hopitalov izrek. Newtonova metoda iskanja ničel funkcije. Bisekcija.

4. Integralni račun: Opredelitev nedoločenega integrala. Osnovne lastnosti ned. integrala. Nedoločeni integral nekaterih osnovnih funkcij. Integracija z razčlenitvijo, integracija po delih, integracija z vpeljavo nove spremenljivke. Opredelitev določenega integrala. Geometrijski pomen določenega integrala. Izrek o povprečni vrednosti funkcije. Zveza med določenim in nedoločenim integralom (osnovni izrek integralskega računa). Enostavne diferencialne enačbe. Uporaba integralnega računa pri določevanju ploščin ravninskih likov in prostornin vrtenin. Dolžina krivulje z določenim integralom. Raba integrala in odvoda v fiziki.

~~5. Osnovni algoritmi:~~ Eksperimentiranje s programsko opremo (open source) GeoGebra: sintetična geometrija, analitična geometrija, verjetnostni račun, matematična analiza. Numerične aproksimacijske metode: Newtonova metoda iskanja ničel funkcije, Bisekcija, trapezna metoda.

6. Osnove verjetnostnega računa (predelano v prejšnjem šolskem letu in nadgrajeno in uporabljeno v tekočem šolskem letu) Opis dogodkov in računanje z dogodki. Verjetnost dogodka. Osnovni izreki o verjetnosti. Pogojna verjetnost. Neodvisni dogodki. Dvofazni poskus. Popolna verjetnost. Bayesov izrek. Verjetnost in epistemologija.

7. Transformacije ravnine: (predelano v prejšnjem šolskem letu in nadgrajeno in uporabljeno v tekočem šolskem letu) Opredelitev pojma. Izometrije: opredelitev, vzporedni premik, zrcaljenje, vrtež. Kompozicija izometrij. Inverzna izometrija. Izrek o zrcaljenjih. Podobnosti: opredelitev, homotetije. Analitična oblika izometrij in podobnosti. Erlangenov program in geometrije po Kleinu. Grupe preslikav in podgrupe: identiteta, izometrije, podobnosti, affine transformacije.

8. Geometrija v prostoru (stereometrija) (po 15. maju): Osnovne definicije in Evklidovi aksiomi trirazsežnega prostora. Ravnina, daljica, točka, telesa, piramida, stožec, valj, kroglja. Odnosi med predmeti trirazsežnega prostora. Vektorski prostor, skalarni produkt.

~~9. Moč množice:~~ Končne in neskončne množice. Bijektivne preslikave med množicami. Definicija neskončne množice. Relacija ekvipotenčnosti. Moč potenčne množice. Cantorjeva diagonalna metoda. Števnost in neštevnost. Moč množice naravnih števil, racionalnih števil in realnih števil.

~~10. Reševanje vaj in dokazovanje izrekov (homogeno porazdeljena učna enota)~~

~~Modul je tranzverzalne narave in ni vezan na posamezne vsebine. Dijaki se naučijo strategij reševanja problemov in urijo iskanje dobre heuristike, ki jim pomaga, ko so postavljeni pred težje in zahtevnejše naloge in probleme. Reševali smo maturitetne naloge iz prejšnjih šolskih let in simulacije druge pisne naloge, ki jih je pripravilo ministrstvo za šolstvo.~~

11. Diferencialne enačbe (po 15. maju): Opredelitev pojma. Cauchyjev problem. Enostavni primeri. Reševanje enostavnih diferencialnih enačb.

FIZIKA

VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI SMOTRI IN NAMENI

Splošne smotre predmeta določajo ministrske smernice za znanstveni licej in predvsem ministrska uredba D.M. 769 izdana 26. novembra 2018 z priloženimi tabelami „Quadro di riferimento per la redazione e lo svolgimento della seconda prova scritta dell'esame di Stato“. Poudarili bi, da v zadnjem letniku znanstvenega liceja mora pouk fizike približati dijake k znanstveni metodi in njeni epistemologiji. Podčrtati je treba stalen odnos med eksperimentalno-empiričnim momentom in nomotetično teoretskim momentom, ki se prepletata in dopolnjujeta ter skupaj zadovoljita radovednosti in potrebi po razlagi naravnih pojavov. Fiziko moramo vključiti v zgodovinsko-filozofski in matematični kontekst.

CILJI IN METODOLOGIJE (Ante COVID-19)

Operativne cilje sem razporedil po Bloomovi taksonomiji. Po načelih sodobne didaktike cilji ne zadevajo posameznih vsebin, ampak so osnovani na mentalnih strukturah in sposobnostih, ki jih želimo dijaku posredovati.

A. Znanje

Dijak zna opredeliti *pojem*.

Dijak zna opredeliti *odnos* med pojmi, ki jih že pozna in novim pojmom.

B. Uporaba

Dijak prepozna pojem v besedilu in ga zna pravilno formalizirati.

Dijak zna reševati *enostavne vaje zaprtega tipa*, kjer nastopa novo obravnavani pojem sam ali skupaj z že poznanimi pojmi.

C. Analiza

Dijak zna analizirati *odnose* med novim pojmom in predznanjem.

Dijak zna postaviti delavne hipoteze za reševanje *vaj Odprtega tipa*.

D. Sinteza

Dijak si sam postavlja vprašanja in zbira znanje v pomenske strukture.

KRITERIJI VREDNOTENJA IN OCENJEVANJA

glej kriterije matematike

METODE POUČEVANJA IN PRIPOMOČKI

Uporabljene so bile frontalna metoda, delavnice reševanja vaj in problemov.

LITERATURA

Razni avtorji, *Fizika in svet fizike III*, Zanichelli

Ugo Amaldi, *L'Amaldi per i licei scientifici. blu. Onde, campo elettrico e magnetico*, Zanichelli

Ugo Amaldi, *L'amaldi per i licei scientifici. Induzione e onde elettromagnetiche. Relatività e quanti*, Zanichelli

Posebej pripravljeno gradivo je objavljeno na šolskem spletu.

ČASOVNA PORAZDELITEV

Pouku fizike so namenjene tri šolske ure tedensko.

VSEBINE

1. Znanstvena metoda fizike (homogeno porazdeljena učna enota): Znanstvena empirična metoda fizike vs hipotetično deduktivna metoda matematike. Problem opazovalca. Od poskusa do zakona. Kvalitativni in kvantitativni pristop fizike: od antične do moderne fizike. Enačba kot model fizikalnega pojava.

2. Osnovne sile narave : Sila na daljavo. Gravitacijska sila: zakon in graf sile v odvisnosti od razdalje. Sinhronski sateliti. Električna sila. Močna jedrska sila. Šibka jedrska sila. Delo gravitacijske in delo električne sile. Zakon ohranitve energije. Konservativne sile. Ubežna hitrost: raba določenega integrala za računanje ubežne hitrosti na zemlji. Raba določenega integrala za računanje potencialne energije elektrona v Rutherfordovem modelu atoma.

3. Diferencialni račun in integral v fiziki: Trenutna hitrost, trenutni pospešek kot odvod. Delo sile v nehomogenem polju. Električni naboj in električni tok. Diferencialne enačbe kot model fizikalnega pojava.

~~**4. Nihanje in valovanje:** Opredelitev pojmov. Osnovne lastnosti valovanja: odboj, lom, interferenca, Dopplerjev pojav. Hitrost širjenja valovanja.~~

5. Maxwellove enačbe: Gaussov zakon za električno polje, Gaussov zakon za magnetno polje, Faraday-Neumannov zakon, Amperov zakon. Interpretacija četrte enačbe in relativnostna torija. Raba enačb.

6. Relativnostna teorija: Galilejeve transformacije. Inercialni referenčni sistemi. Hitrost svetlobe in elektromagnetno valovanje. Lorentzove transformacije; skrčenje dolžin, podaljšanje časa, sprememba mase. Masa in energija po Einsteinu; dokaz enačbe s pomočjo Taylorjevega polinoma. Aksiomi posebne teorije relativnosti. Gibalna količina v relativnostni teoriji. Aksiomi splošne teorije relativnosti (samo aksiomi brez matematičnega modela). Relativistična dinamika: relativistična gibalna količina, ohranitveni zakoni.

7. Osnove kvantne teorije: Neustreznost klasičnih zveznih teorij: fotoefekt, sevanje črnega telesa, klasični model atoma. Millikanov poskus o kvantizaciji naboja. Planckova domneva o kvantizaciji fizikalnih količin. De Broglijeva valovna dolžina. Comptonovo sipanje. Valovi ali delci. Fotoni. Energija prostega in vezanega delca. Načelo nedoločnosti, determinizem in svoboda.

8. Atomika: Razvoj a-tomike. Thomsonov, Rutherfordov in Bohrov model atoma. Energetska stanja elektronov. Prehajanje elektronov iz enega energetskega stanja v drugo energetske stanje. Rentgenska svetloba (spekter). Laser. Skupna energija

vezanega elektrona v atomu vodika; negativna potencialna energija kot limita določenega integrala.

9. Jedra in jedrska fizika: Velikost atomov in jeder. Jedrska energijska stanja. Jedrske mase. Izotopi. Datiranje organskih snovi z radioaktivnim izotopom ogljika. Radiokativnost alfa, beta- in gamma. Razpolovni čas. Nizi radioaktivnih razpadov. Jedrske reakcije: zajetje nevtrona, cepitev (fisija), zlivanje (fuzija). Cepitev urana in plutonija. Verižne reakcije. Računanje temperature, ki je potrebna za fuzijo jeder vodika.

Priprava na državni izpit

(Državni izpit 2021)

Posvetili smo se pripravi kvalitetnega reševanja pisne naloge; ker smo imeli le en primer nalog iz prejšnjih let, smo uporabljali tako imenovane simulacije, ki jih je pripravilo ministrstvo in vaje iz drugih neuradnih virov. Ministrska uredba D.M. 769 iz dne 26. novembra 2018 in predvsem priložene tabele "*Quadro di riferimento per la redazione e lo svolgimento della seconda prova scritta dell'esame di Stato*" določajo vsebine in spretnosti, ki jih bo preverjala druga pisna naloga. Poleg tega določajo tudi indikatorje po katerih naj bi se naloga izpita popravljala. Vsa pisna preverjanja drugega polletja matematike in fizike so bila ocenjena z indikatorji tabele. Vsak indikator smo zaznamovali s tremi opisniki nivoja: neoporečno dosežen indikator; indikator dosežen z nekaterimi pomanjkljivostmi; indikator dosežen v nezadostni meri.

Tabela za vrednotenje pisne naloge iz matematike in fizike na državnem izpitu 2019, ki jo predvideva ministrska okrožnica D.M. 769 iz dne 26. novembra 2018.

Griglia di valutazione per l'attribuzione dei punteggi

Indicatore (correlato agli obiettivi della prova)	Punteggio max per ogni indicatore (totale 20)
<p>Analizzare</p> <p>Esaminare la situazione fisica proposta formulando le ipotesi esplicative attraverso modelli o analogie o leggi.</p>	5
<p>Sviluppare il processo risolutivo</p> <p>Formalizzare situazioni problematiche e applicare gli strumenti matematici e disciplinari rilevanti per la loro risoluzione.</p>	6
<p>Interpretare criticamente i dati</p> <p>Interpretare e/o elaborare i dati proposti e/o ricavati, anche di natura sperimentale, verificandone la pertinenza al modello scelto.</p>	5
<p>Argomentare</p> <p>Descrivere il processo risolutivo adottato e comunicare i risultati ottenuti valutandone la coerenza con la situazione problematica proposta.</p>	4

Po spremembi oblike državnega izpita smo pripravo na pisni del izpita prekinili in se posvetili ustni pripravi ter pripravi na tako imenovani uvodni izdelek iz Matematike in fizike.

NARAVOSLOVJE

PROFESOR: IRENE PECCHIAR

PREDELANO ŠTEVILO UČNIH UR in UVEDENI UČBENIK

Predvideno število učnih ur je 3 tedensko za skupnih 99 ur. V letošnjem šolskem letu smo jih opravili okrog 90. Z dijaki sem se tekom leta večkrat povezovala na daljavo, saj je zaradi koronavirusa v različnih obdobjih nastopila prekinitev rednega pouka na šoli. Določene vsebine so dijaki predelali tudi v lastni režiji in sicer s pomočjo uvedenih učbenikov ali spletnih virov.

Uvedeni učbeniki so:

A.Smrdu: Kemija - Snov in spremembe 3, Zal. Jutro LJ 2007

A.Smrdu: Kemijo razumem kemijo znam 3- Naloge iz kemije (1. in 2. zvezek), zal. Jutro LJ 2009

Dermastia, Komel, Turk: Kjer se življenje začne, Zal. Rokus-Klett, LJ 2011
Clil Science- Biochemistry, Earth Science, Zal. Linx-Pearson MI-TO 2015

KLJUČNA VOZLIŠČA IZ NARAVOSLOVJA

Na podlagi strokovne literature, ki je profesorjem zaenkrat na razpolago, navajam seznam ključnih vozlišč iz predelanih vsebin pri naravoslovju (anatomije, organske kemije, biokemije, genetike in biotehnologij ter ved o Zemlji), v skladu z veljavnimi ministrskimi programi:

Vede o Zemlji: preoblikovanje zemeljskega površja, geološki razvoj Zemlje, geodinamika in tektonika plošč.

Organska kemija: organske kisikove spojine, polimeri.

Biologija celice in metabolični procesi: Gradniki življenja - biomolekule. Celični metabolizem. Celica kot energijski sistem.

Genetika: zgradba in delovanje DNA, izražanje genov in regulacija.

Biotehnologije: genska tehnologija in sodobne metode, etična vprašanja.

UPORABLJENE DIDAKTIČNE METODE

V glavnem sem se posluževala frontalne metode podajanja snovi ter skušala razviti v razredu diskusijo v zvezi z obravnavano učno enoto. Za predmet naravoslovja sem se posluževala predpisanih učbenikov *Andrej smrdu: Kemija 3 Snov in spremembe*, *Dermastia et al.: Kjer se*

življenje začne ... ter za del programa ved o Zemlji učbenika *Cain et al. - CLIL science, Earth science* v angleščini. Občasno sem se pri podajanju snovi posluževala tudi

znanstvenih člankov iz slovenskega in italijanskega časopisja, člankov iz Interneta oz. tekstov iz drugih knjig ali pa posnetkov iz spleta oz. multimedijskih oblik podajanja vsebin. Nekatero vsebine so dijaki pripravili sami in nato v razredu predstavili sošolcem. Predvsem v drugem polletju sem se pri pouku na daljavo posluževala multimedijskih pripomočkov, kot so predstavitve, animacije, linki za didaktični material po spletu itd.

V teku tega šolskega leta so dijaki na daljavo obiskali različne znanstvene inštitute kot so Sinhrotron, Mednarodni center za genetiko in biotehnologijo (ICGEB) in Astronomski observatorij. Na prostovoljni ravni so se lahko udeležili tudi vodenega obiska CERN-a v Ženevi. V okviru vsedržavne pobude UniVax day so tako v lanskem kot v letošnjem šolskem letu prisluhnili konferencam o pomenu cepljenja in o cepivih, ki jih je za višješolske dijake našega mesta organizirala univerza v Trstu.

V okviru dneva odprtih vrat na Mednarodni visoki šoli za nadaljnji študij (SISSI) v Trstu so se v lanskem šolskem letu (2019/20) udeležili delavnic, predavanj in drugih znanstvenih dejavnosti, ki jih je SISSA v tisti priložnosti nudila dijakom zadnjih dveh letnikov višjih šol naše dežele.

PREVERJANJE ZNANJA IN OCENJEVANJE

Preverjanje znanja je potekalo ob zaključitvi vsakega večjega sklopa učnih vsebin. Poleg spraševanj sem po dogovoru z dijaki vrednotila usvojene vsebine tudi preko kontrolnih vaj ali testov. V obdobju pouka na daljavo sem vrednotila predvsem njihove pisne izdelke, ko so sami pripravljali specifične vsebine oz. znanstvene eseje, kjer so se razpisali o sodobnih tematikah.

Pri spraševanjih in kontrolnih vajah sem upoštevala tako vsebino podane snovi kot tudi uporabo pravilne terminologije. Pri vseh pisnih skušnjah sem vrednotila poleg ustrezne terminologije tudi sposobnost analize, sinteze ter logičnega sklepanja oz. pravičnega reševanja vaj pri organski kemiji.

Pri zaključevanju ocen bom upoštevala celoletno delo, torej dosežke s strani dijaka v obeh štirimesečnih, njegovo zanimanje za predmet, sodelovanje v razredu, tudi pri obliki pouka na daljavo, kontinuiteto pri delu, urejenost, odgovornost, samostojen pristop ter zavzetost in prizadevnost, ki so jo pokazali pri vsaki predelani vsebini in pri obšolskih pobudah v sklopu predmeta.

PREDELANI UČNI NAČRT

Oblikovitost zemeljskega površja in evolucija Zemlje:

Zgradba Zemlje v prerezu.

Preoblikovanje zemeljskega površja.

Nastanek Zemlje in življenja na Zemlji. Geološke dobe.

Geodinamika in tektonika plošč. Meritve.

Potresi in potresne lestvice.

Zgradba in lastnosti organskih kisikovih spojin:

Alkoholi, etri, aldehidi, ketoni, karboksilne kisline, estri, amidi.

Funkcionalna izomerija.

Fizikalne lastnosti organskih kisikovih spojin. Reaktivnosti.

Optična izomerija. Ogljikovi hidrati, lipidi, aminokislina in beljakovine.
Sintetični polimeri.

Biologija celice:

Gradniki življenja. Voda in vloga biomolekul (glej organsko kemijo: ogljikovi hidrati, lipidi, beljakovine). Nukleinske kisline v organizmih.

Celični metabolizem. Celica kot energijski sistem: katabolični in anabolični procesi.
Energijske pretvorbe v celicah. ATP kot energijska valuta celice.

Genetika, gensko inženirstvo in biotehnologije:

DNA - zgradba, podvajanje in sinteza beljakovin.

Uravnavanje izražanja genov v prokariotskih in evkariontskih celicah.

Vsebine v sklopu državlanske vzgoje: 8 ur

Cilji trajnostnega razvoja in Agenda 2030. Posledice človekovega poseganja v naravo.
Neobnovljivi in obnovljivi energetski viri. Pomen vode in zdrave prehrane.

Program, ki ga bomo predvidoma predelali do konca pouka:

Celično, namnoževalno in terapevtsko. Etična vprašanja.

Molekularno kloniranje: tehnologije genetskega inženirstva (restrikcijski encimi, PCR, sonda DNA)

Gensko spremenjeni organizmi za izdelavo uporabnih izdelkov: primeri.

Etična vprašanja.

RISANJE IN ZGODOVINA UMETNOSTI

PROFESOR Boris GRGIČ

---

1. STEVILO UČNIH UR in UVEDENI UC BENIK

Predvideno število učnih ur je dve tedensko za skupnih 66 ur.

Letos je potekal pouk po spletu in delno v šolskih prostorih, saj je bilo obiskovanje zakonsko omejeno. Septembra 2020 je stekel spletni pouk z dopisi in s krajšimi enotami v živo po meet-u, le proti koncu drugega polletja se predvideva, da bo nadaljeval v razredni prisotnosti in po spletu za dijake, ki so bolni.

Zaradi omejitev je odpadla celodnevna poučna ekskurzija v Ljubljano, ekskurzijo v Benetke bomo še opravili virtualno z obiskom Umetnostne zbirke Peggy GUGGENHEIM.

Ob posameznih enotah sem dijakom naložil gradivo v spletnih mapah, kamor so tudi oni nalagali svoje prispevke; tam so dobili tudi naslove spletnih strani ter didaktične videe in Power-pointe kot dopolnilo obravnavanih vsebin. Posluševali smo se šolskih in osebnih učbenikov. Vse gradivo je potovalo po spletu.

2. KLJUČNA VOZLIŠČA IZ RISANJA IN UMETNOSTNE ZGODOVINE

v skladu z veljavnimi ministrskimi programi

- tehnike skiciranja, risanja, senčenja, barvanja na različnih površinah
- tehnike podajanja tehničnega risanja s tehničnim orodjem
- opazovanje likovnega dela in razlikovanje kompozicije, motivike, tehnike
- sposobnost razbiranja vsebine likovnega dela in prepoznavanje tehničnih značilnosti
- spoznavanje vloge umetnosti v času in pomen umetnostne dediščine
- zgodovinska umestitev obdobja in analiza likovnih del po stilnih značilnostih
- analiza, opisovanje in reprodukcija ter kreativna reinterpretacija likovnega dela
- uporaba strokovne terminologije
- uporaba multimedialne govornice (foto-video-film predstavitve)
- celostna predstavitev umetnostne stvaritve

medpredmetne povezave: občasno

3. UPORABLJENE DIDAKTIČNE METODE

Pri pouku RISANJA IN ZGODOVINE UMETNOSTI se poslužujemo v splošnem naslednjih učnih metod in oblik:

(frontalna razlaga z diskusijo in ogledom primernih video lekcij z DVDji ali s spletno povezavo, samostojno delo, delo v dvojicah, skupinsko delo, ustvarjalne delavnice, ogledi razstav, eno ali večdnevne poučne ekskurzije, soprisotnost, predavanja zunanjih mentorjev)

4. PREVERJANJE ZNANJA IN OCENJEVANJE

Za preverjanje uspešnosti sem se posluževali sledečih oblik:

(sprotno ustno ponavljanje, redno preverjanje domačega in razrednega dela (IZDELKI, SKICE IN POGLOBITVE), kontrolke – npr. strnjena obravnava snovi (le v prvem delu), drugo)

Dijake ocenjujem v skladu s skupnimi kriteriji, ki jih je potrdil profesorski zbor.

Končna ocena ne bo matematičen izračun posameznih ocen ampak rezultat pokazanega napredka in kreativnosti ter spletnega sodelovanja.

Predmet RISANJE in zgodovina umetnosti bo imel oceno za PRAKTIČNO spretnost izražanja.

PREDELANI UČNI NAČRT

Peti razred **B** – znanstveni licej

- ponavljanje in dopolnjevanje v četrtem razredu predelane snovi. Od renesanse do manierizma. Risba in skica s sencami. Branje ortogonalnih projekcij in aksonometrija;
- celostna predstavitev umetnostne stvaritve;
- perspektiva – teorija in praksa – risanje teles in arhitektonskih kompozicij. (Centralna perspektiva).
- arhitektura in notranjost v perspektivi. (Perspektiva z dvema bežiščema).

Zgodovina umetnosti :

Manierizem, od baroka in rokokoja do neoklasicizma, umetnostna gibanja 19. stoletja pred pomladjo in po pomladi narodov, umetnost na prehodu stoletja in predvojni »IZMI« v Evropi ter slovenska umetnost v 20. stoletju*.

Poglavja zgodovine umetnosti po zapisih in po knjigi: UMETNOSTNA ZGODOVINA oziroma ZGODOVINA SLIKARSKE, KIPARSKE IN ARHITEKTURNE UMETNOSTI

- KLASICIZEM in MANIERIZEM, Vasari – galerija Uffizi in slikarstvo ter arhitekti Brunelleschi, Alberti, Bramante in Palladio;
- BAROK v Evropi in na Slovenskem (Bernini, Borromini, Pozzo); LJ Šent-Jakobška, Uršulinska in Stolna cerkev, Semeniška knjižnica ter dvorca Domava in Zemono;
- ROKOKO - le glavne značilnosti stila;
- Canova in neoklasično kiparstvo (etika in estetika);
- Primeri neoklasičnega slikarstva in arhitekture;
- NEOKLASICIZEM v TRSTU (terezijanska četrt, gledališče Verdi, Borzna palača, Tergesteo, Palača Carciotti, Rotonda Pancera);
- Od romantike do realizma (prvi fotografski posnetki);
- Modernizem po Evropi in njegove različice po posameznih deželah. Od Arts&Crafts-a do findesieiclove umetnosti in usodne ženske figure (ženski lik v umetnosti);
- Umetnost na pragu stoletja in različne poti; od francoskega slikanja v naravi do slovenskih impresionistov in njihovega dela (Grohar, Jakopič, Jama, Stemen) ;
- Slovenski arhitekti 20. Stoletja: Jože Plečnik in Maks Fabiani – dve plati slovenskega arhitekturnega snovanja v očeh Borisa Podreke in Marca Pozzetta.

MODERNE STRUJE v sodobni umetnosti po svetu in na Slovenskem –

5. PROGRAM, KI GA BOMO PREDVIDOMA PREDELALI DO KONCA POUKA *

- umetniki 20. stoletja na Primorskem – (T. Kralj, Pilon, Černigoj, Spacal, Sirk, Bambič, Mušič, Saksida, Grom, Zuljan, Magajna in še: Palčič, Švara, Vecchiet in mlajši. (predvideno po 15. maju) *
- Tendence sodobne arhitekture *

Podrobno so predelane vsebine vpisane v spletnem dnevniku.

Trst, 10. maj 2021

Predmetni profesor Boris GRGIČ

.....

ŠPORTNA, TELESNA VZGOJA

PROFESOR: Miloš Tul

1) ŠTEVILO UČNIH UR in UVEDENI UČBENIK

Predvideno število učnih ur je 2 tedensko za skupnih 66 ur. V letošnjem šolskem letu smo jih opravili 56 od katerih je bila približno polovica namenjenih usvajanju teoretičnih vsebin, ki so bile vključene v izbrani modul za potrebe maturitetnega izpita.

V obdobju izrednih razmer je bil pouk Telesne vzgoje posebej otežkočen, če ne onemogočen; z uporabo manjše šolske telovadnice nismo želeli tvegati, tako da so ure Telesne vzgoje »v živo« potekale na prostem, zlasti so bili v ospredju sprehodi po bližnji okolici (Park. Sv. Ivana in Park Ferdinando) s posebnim poudarkom na nekatere medpredmetne povezave (zgodovinski in naravoslovni vidiki).

Tudi pri izboru teoretičnih vsebin je bila upoštevana izrednost razmer, pri čemer smo zlasti vztrajali pri temah, ko so posredno povezane s telesno neaktivnostjo in s posledičnimi težavami, ki jih lahko dolgoročno mirovanje povyroči na ravni poameznikovega zdravja.

Posluževali smo se skripte, ki jo je oblikoval prof. Tul.

2) KLJUČNA VOZLIŠČA IZ PODROČJA TELESNE VZGOJE

Na podlagi strokovne literature, ki je profesorjem zaenkrat na razpolago, navajam seznam ključnih vozlišč iz področja telesne vzgoje, v skladu z veljavnimi ministrskimi programi:

- ENERGIJA
- ČLOVEK V GIBANJU
- ZDRAVJE
- MEDKULTURNI VIDIKI ŠPORTA
- ŠPORT IN DRUŽBA

3) UPORABLJENE DIDAKTIČNE METODE

V splošnem je teoretični del potekal v značilnem frontalnem didaktičnem kontekstu. Občasno je bila uporabljena učna tehnologija za prikazovanje bolj kompleksnih pojavov ali vsebin. Dijakom so bili posredovani videoposnetki na izbrane teme ter ponujena nekatera predavanja s priznanimi gosti (Dr. Zdenko Verdenik in Dr. Matjaž Mulej).

4) PREVERJANJE ZNANJA IN OCENJEVANJE

Pri ocenjevanju so bile upoštewane opravljene domače naloge, poročila itd. In nasploh aktivno sodelovanje pri urah.

POUK KATOLIŠKEGA VEROUKA

Poučevala Maria Elena Agostini

UČNE VSEBINE PO MODULIH V PETEM RAZREDU

MODUL in didaktične enote	Učne metode, pripomočki in sredstva	Povezava z drugimi predmeti	Št.ur
Odgovornost posameznika v družbi - moje mesto v družbi - postmoderna družba - demokracija - vest - moralna zavest	frontalni pouk in pouk na daljavo - osebno raziskovanje - spletne strani - filmi - knjige -Sveto pismo	- zgodovina - slovenščina - filozofija -italjanščina	10
Etična vprašanja - uvod v etiko - sprejemanje sebe - sprejemanje drugega - odgovorno odločanje	- pouk na daljavo - uporaba spletnih strani - kratki filmi, - vloge - razmnoženo gradivo	- sociologija - psihologija	6
Družbeno-etična vprašanja - družbeni nauk Cerkve - kristjani v družbi - globalizacija - ekologija - nasilje, - kristjani: sorodnosti in razlike	- frontalni pouk - spletne strani - članki iz časopisov - knjige	- zgodovina - sociologija - filozofija	8
Zakon in družina - pomen družine - odgovorno starševstvo	- frontalni pouk - spletne strani - cerkveni dokumenti - osebno raziskovanje - časopisi	- naravoslovje - sociologija - psihologija	6

<p>Vzgojno izobraževalni cilji predmeta ali kompetenc</p>	<p>Pouk verouka v petem razredu omogoča dijakom, da razvijajo pozitiven odnos do sočloveka in človeškega življenja v vseh razsežnostih. Še posebej dijaki v tem letniku poglobljajo problematiko osebne odgovornosti posameznika v družbi, bioetična vprašanja, pripravo na zakon in družinsko življenje .</p>
<p>Ključne državljanske kompetence</p>	<p>V sodelovanju z drugimi predmeti pouk verouka v petem razredu omogoča dijakom, da razvijejo izostren čut odgovornosti v etičnih odločitvah, ko gre za vprašanje življenja in smrti in tudi odnosa do okolja in družbe. V njih naj bi se izostril pogled na odgovorno pripravo na zakon in družinsko življenje ter čut odgovornosti za graditev miru med seboj in v širši družbi.</p>
<p>Oblike in kriteriji preverjanja ter ocenjevanja znanja in kompetenc</p>	<p>Pridobljeno znanje preverjamo preko sodelovanja, občasno s tematskimi spisi. Upoštevamo tudi sposobnost logičnega mišljenja.</p>

UČNI PREDMET: ALTERNATIVNE DEJAVNOSTI**PROFESOR: ELENA BRAINI**

Predvideno število učnih ur je 1 ura tedensko za skupnih 33 ur. Do 15. maja je bilo izvedenih 25 ur.

V letošnjem šolskem letu je pouk potekal izmenično, v prisotnosti in na daljavo, glede na izredne razmere vezane na omejitvene ukrepe zaradi pandemije COVIDA-19.

Tudi v obdobjih pouka na daljavo sem se z dijaki srečevala enkrat tedensko po Google Meetu.

KOMPETENCE:	Dijaki so razvijali kompetence v sklopu državljske vzgoje, ki naj bi pripomogle k posameznikovi zmožnosti za učinkovito delovanje v demokratični družbi oziroma k aktivnemu in odgovornemu državljanstvu v odraslosti preko znanja, stališč in spretnosti usvojenih s pomočjo predelanih vsebin.
OBRAVNAVANE VSEBINE:	Program se je odvijal v smislu državljske vzgoje, kjer so imele prednost teme, povezane z etičnimi vprašanji in s sodobnim dogajanjem v ožjem okolju (kot npr Boris Pahor) in po svetu kot npr. ekološke teme, trajnostni razvoj in Agenda 2030, tema revščine v svetu in neenakomerne porazdelitve bogastva med ljudmi in državami, osebna odgovornost, svoboda govora in tiska, uporaba in varnost spletne povezave in socialna omrežja, zaščita zasebnih podatkov, volitve v ZDA, problematike v zvezi s pandemijo (širjenje covid-19, cepiva, preventiva, stanje v revnih državah, šolanje po svetu), dan spomina (ogled filma <i>Lo stato contro Fritz Bauer</i>).
METODOLOGIJE:	Obravnava snovi je potekala večinoma v obliki pogovora, debate, konfrontacije na podlagi člankov, posnetkov, filmov.
OCENJEVALNI KRITERIJI:	Pri ocenjevanju je profesor upošteval dijakov doprinos in sodelovanje.
UČBENIKI IN DIDAKTIČNO GRADIVO / UČNI PRIPOMOČKI:	Dnevno ali tedensko časopisje, še posebno spletno (glede na okoliščine), in filmi z angažirano vsebino. Pri delu sem si pomagala z najrazličnejšim gradivom v slovenskem in italijanskem jeziku, občasno tudi v angleškem jeziku.